

Innherred samkommune Møteinnkalling

Samkommunestyrets medlemmer

Utvalg: Samkommunestyret
Møtested: Kommunestyresalen, Verdal kommune, Rådhuset
Dato: 30.08.2007
Tid: 10:00

Faste medlemmer er med dette kalt inn til møte. Den som har lovlig forfall, eller er inhabil i noen av sakene, må melde fra så snart som mulig på telefon 740 48250 eller e-post: line.ertsas@verdalkommune.no. Varamenn møter etter nærmere avtale.

Sakliste

Saksnr	Innhold
PS 30/07	Godkjenning av møteprotokoll
PS 31/07	Referater <i>1719/162/1 - Trygve Austad - Deling av eiendommen Gevik - jordlovsbehandling</i> <i>1719/312/1 - Berit M. Spillum - Deling av eiendommen Halsan østre - jordlovsbehandling</i> <i>1719/10/1 - Solveig og Per Wennes - Søknad om deling av grunneiendom - Rustgården - klagebehandling etter jordloven</i> <i>1719/3/1 - Brit Anita Haugan - Deling av eiendommen Gjemble nordre vestre - jordlovsbehandling</i>
PS 32/07	Evaluerer av Innherred samkommune
PS 33/07	Innherred samkommune - Videreføring av forsøket i perioden 2008-2011 (ISK 2)
PS 34/07	Tordenskjold Cod Farm AS - Akvakultur av torsk i Trondheimsfjorden - Konsekvensutredning
PS 35/07	Kommunedelplan vindmøller Verdal og Levanger
PS 36/07	Kommuneplanens arealdel for Innherred samkommune - oppsummering fra orienteringsmøte og folkemøter
PS 37/07	Budsjetts situasjonen pr. 30.06.2007
PS 38/07	1719/3/1 - Brit Anita Haugan - Deling av eiendommen Gjemble nordre vestre - klagebehandling jordlov

Verdal, 24. august 2007

Bjørn Iversen
varaordfører (s)

PS 31/07 Referater

1719/162/1 - Trygve Austad - Deling av eiendommen Gevik - jordlovsbehandling

1719/312/1 - Berit M. Spillum - Deling av eiendommen Halsan østre - jordlovsbehandling

1719/10/1 - Solveig og Per Wennes - Søknad om deling av grunneiendom - Rustgården - klagebehandling etter jordloven

1719/3/1 - Brit Anita Haugan - Deling av eiendommen Gjemble nordre vestre - jordlovsbehandling

Innherred samkommune

Sakspapir

Evaluering av Innherred samkommune

Saksbehandler: Inger Marie Bakken	Arkivref: 2005/6236 - /026
E-post: inger-marie.bakken@verdal.kommune.no	
Tlf.: 74048262	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Samkommunestyret	30.08.2007	32/07

Administrasjonssjefens forslag til vedtak:

Samkommunestyret tar rapporten til orientering.

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

”Evaluering av Innherred samkommune”, Trøndelag forskning og utvikling. Rapport 2007:1.

Saksopplysninger:

Som en del av forsøksprosjektet Innherred samkommune har Trøndelag forskning og utvikling hatt som oppdrag å drive følgeforskning og prosessassistanse.

Tidligere er rapporten ”Evaluering av Innherred samkommune. Resultater vel halvveis i forsøksperioden. Notat 2006:6” publisert.

Nå foreligger sluttrapporten ”Evaluering av Innherred samkommune”.

Innholdet i rapporten er kommunisert med medarbeiderne i Levanger og Verdal kommune på fellesmøte 26. juni 2007

Vurdering:

Forskerne har kommet fram til at samkommuneforsøket må betraktes som en suksess og at samkommunen har bidratt til å etablere et omfattende samarbeid og oppnådd betydelige effektiviseringsgevinster i form av bedre tjenester eller besparelser innen en rekke områder.

Administrasjonssjefen deler denne vurderingen.

Innherred samkommune

Sakspapir

Innherred samkommune - Videreføring av forsøket i perioden 2008-2011 (ISK 2)

Saksbehandler: Rudolf Holmvik	Arkivref: 2007/3386 - /
E-post: rudolf.holmvik@verdal.kommune.no	
Tlf.: 74048259	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Samkommunestyret	30.08.2007	33/07
Verdal kommunestyre		
Levanger kommunestyre		

Administrasjonssjefens forslag til vedtak:

Administrasjonssjefen tilrår at samkommunestyret innstiller på at kommunestyrene i Levanger og Verdal gjør slikt vedtak:

1. Det søkes om et nytt fireårig forsøk med Innherred samkommune fra 1.1.2008. Jfr samkommunestyresak 15/07.
2. Kommunestyrene i Levanger og Verdal kommuner gir sin tilslutning til konklusjonene i sluttrapport Innherred samkommune, Videreføring av forsøket i perioden 2008 – 2011.
3. Kommunestyrene i Levanger og Verdal vedtar at foreliggende ”Grunnavtale for Innherred samkommune” legges til grunn for samarbeidet i ny forsøksperiode.
4. Kommunestyrene i Levanger og Verdal vedtar ”Forskrift om godkjenning av vedtekter om forsøk med interkommunalt samarbeid mellom Levanger og Verdal kommuner, Nord Trøndelag”.

Vedlegg:

1. Saksprotokoll Samkommunestyret 3.5.07 sak 15/07
2. Innherred samkommune. Videreføring av forsøket i perioden 2008-2011.(ISK 2) Sluttrapport fra forprosjektet 15.8.2007
3. Forskrift om godkjenning av vedtekter om forsøk med interkommunalt samarbeid mellom Levanger og Verdal kommuner, Nord Trøndelag.
4. Grunnavtale for Innherred samkommune.
5. Trøndelag forskning og utvikling. Evaluering Innherred samkommune rapport 2007:1
6. Uttalelse datert 22.08.07 fra Fagforbundet Verdal.

Saksopplysninger:

Kommunestyrene i Levanger og Verdal vedtok i møter 9. mai og 30. april 2007 at samkommuneforsøket var så vellykket at man ønsket å få forsøket videreført til ev kommuneloven måtte være endret, og at samkommunemodellen dermed kan gjøres

permanent.

Kommunenestyrene vedtok å nedsatte en egen partssammensatt prosjektgruppe for å utrede innholdet i en ny 4 – årsperiode for samkommunen (forprosjekt).

Følgende mandat ble vedtatt for forprosjektet:

Prosjektet skal beskrive innholdet som tenkes utviklet i en ny 4 – årsperiode for Innherred samkommune som:

- *Status og erfaring med forsøket (ISK 1).*
- *Rammebetingelser for samarbeid, vurdering av veivalg etter endt forsøksperiode*
- *Verdigrunnlag og mål for ISK 2*
- *Avdekke kjennetegn på oppgaver som er spesielt egnet for å løse i en samkommune*
- *Oppgaver*
 - *Kommunale oppgaver/tjenester*
 - *Regionale/fylkeskommunale oppgaver*
 - *Statlige oppgaver*
- *Organisering av samkommunen*
- *Utarbeidelse av endelig forslag til grunnavtale og forsøksdrift*
- *Utarbeide en informasjonsplan for intern og ekstern bruk.*

Prosjektgruppa oppfatter i tillegg at forprosjektet skal omtale mulige tiltak og prosesser ISK 2 kan gjennomføre for å nå målsettingen om at samkommunemodellen blir en lovfestet modell for interkommunalt samarbeid.

Prosjektgruppa har i egen rapport vedlegg 2 lagt fram sin innstilling til administrasjonssjefen med følgende hovedkonklusjon:

Prosjektgruppas overordnede konklusjon er at forsøket har vært vellykket. Prosjektgruppa mener at samkommunen har lyktes i å gi bedre tjenester innenfor de fleste områder. Gruppa mener likevel at det fortsatt finnes forbedringsområder innenfor flere tjenesteområder og når det gjelder styringen av samkommunen. Prosjektgruppa mener de viktigste fordelene med samkommunen er følgende:

- *Styrket politisk styring og kontroll av interkommunalt samarbeid. Samkommunen har samlet interkommunale oppgaver til én organisasjon under én felles politisk ledelse. Dette sikrer ryddige ansvarsforhold, oversiktighet og åpenhet i forhold til om ulike samarbeidstiltak hadde vært organisert i ulike selskaper. Det ville svekket politisk styring og kontroll.*

- *Kompetansegevinster, herunder sterkere fagmiljøer, bedre betingelser for rekruttering og økt samordning og samhandling mellom fagmiljøer i de to kommunene*
- *Økonomiske stordriftsfordeler, herunder innsparing i driftsutgifter og endret ressursbruk som har medført bedre kvalitet.*
- *Bedre samarbeidsklima, samhold, dialog og arbeidsdeling mellom kommunene, politisk, administrativt og faglig. F. eks. viser avstemninger i samkommunestyret generelt partimessige skillelinjer og ikke kommunevise skillelinjer.*
- *Beslutningseffektivitet ved at samkommunen har fått Overført vedtaksmyndighet fra kommunestyrene på definerte oppgaveområder.*
- *Mer samordnet regionalt utviklingsarbeid og styrket påvirkningskraft overfor omverdenen og regionalt utviklingsarbeid.*

Trøndelag forskning og utvikling ,TFU, har etter oppdrag fra KRD fulgt Innherred samkommune med sin følgeforskning i hele forsøksperioden.

I evalueringsrapport datert juni 2007 konkludere TFU erfaringene med forsøket slik:

”Samlet sett må samkommuneforsøket betraktes som en suksess. Forholdet mellom de to relativt jevnstore nabokommunene Levanger og Verdal var tidligere preget av rivalisering og lite samarbeid. På kort tid har samkommunen bidratt til å etablere et omfattende samarbeid og oppnådd betydelige effektiviseringsgevinster i form av bedre tjenester eller besparelser innen en rekke områder.”

Videre utvikling av Innherred samkommune./Kommuneloven.

Samkommuneforsøket var et svar på at andre interkommunale samarbeidsformer hadde betydelige svakheter, ikke minst i forhold til folkevalgt styring og kontroll. Dette var også bakgrunnen for at Kommunal og regionaldepartementet i 2005 utarbeidet forslag til endringer i kommuneloven. Det ble foreslått å åpne opp for to nye legale former for interkommunalt samarbeid: Vertskommune (med og uten felles folkevalgt nemnd) og samkommune. Forslaget ble sendt på høring 1.9.2005 med høringsfrist 1.12.2005. Samkommunestyret avga sin høringsuttalelse i møte 29.9.2005 hvor følgende vedtak ble fattet:

Innherred samkommunestyre anser "Forslag til nye lovregler om interkommunalt samarbeid" som et godt bidrag til enklere interkommunale samarbeidsformer.

Samkommunestyret vil likevel bemerke at lovforslagets § 91, 3. avsnitt, "En kommune eller fylkeskommune kan ikke delta i mere enn én samkommune" i en del sammenhenger, bl.a. ved større regionale samarbeidsløsninger, kan være uheldig og begrensende.

I lovforslaget var samkommunemodellen beskrevet slik:

- Samkommunemodellen er utarbeidet med sikte på de mer omfattende interkommunale samarbeidsordninger om tradisjonell forvaltningsmyndighet og offentlig myndighetsutøvelse
- Kommuner og fylkeskommuner kan ikke delta i en samkommune sammen med staten eller private

- En kommune eller fylkeskommune kan bare delta i én samkommune
- Beslutning om deltakelse i en samkommune krever tilslutning fra minst to tredeler av kommunestyrets/fylkestingets medlemmer
- En samkommune er en egen juridisk person
- En samkommune finansieres indirekte av deltakerkommunene
- Det bør gjelde visse minstekrav til hva som skal reguleres i en samarbeidsavtale for en samkommune
- Det øverste beslutningsorganet i samkommunen er samkommunestyret. Dette organet kan opprette underliggende organer på samme måte som et kommunestyre
- Hver enkelt deltakerkommune skal være representert i samkommunestyret med minst tre representanter. Bare medlemmer av kommunestyret eller fylkestinget er valgbare som kommunens representanter til samkommunestyret.
Samkommunestyret skal velges på nytt etter hvert kommunestyre/fylkestingsvalg
- Samkommunen skal ha en administrativ leder.

Det kom inn 150 uttalelser til høringsutkastet. Departementets oppsummering av høringsuttalelsene i Ot.prp. nr. 95 (2005-2006) er slik:

Haldninga til samkommunemodellen er meir reservert. Fleire instansar er skeptiske til denne – også KS, som ønskjer meir forsøksverksemd før eventuell lovregulering. Skepsisen har mellom anna bakgrunn i at modellen blir oppfatta som omstendeleg og byråkratisk og kan innebere etablering av eit fjerde forvaltningsnivå. Fleire gir også uttrykk for at modellen kan gi redusert folkevald innverknad. Somme meiner at spørsmålet om lovregulering av ein slik modell bør sjåast i samanheng med diskusjonen om regionnivået. Enkelte gir også uttrykk for at ein slik samarbeidsmodell neppe vil vere kostnadseffektiv. Nokre få går eksplisitt imot at det skal vere tilbod om ein slik modell, men for dei fleste som har uttalt seg om denne modellen, er det uklart om skepsisen går på at ein slik modell ikkje bør tilbydast, eller om han ikkje blir vurdert som aktuell å ta i bruk.

Regjeringa valgte å foreslå de 2 variantene av vertskommune, og gikk ikke videre med samkommune i denne omgang. I innstilling O. nr 21 (2006-2007) grunngis dette slik:

Departementet har etter ei samla vurdering komme til at det er grunn til å få meir erfaring med interkommunalt samarbeid gjennom ein samkommunemodell før ei slik samarbeidsform eventuelt blir lovfest. Slik departementet ser det, vil den føreslåtte vertskommunemodellen i stor utstrekning dekkje behovet for samarbeid om forvaltningsoppgåver og myndigheitsutøving.

I kommunalkomiteen fremmet flertallet følgende merknad:

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, er enig med departementet i at samkommunemodellen ikke lovfestes nå. Flertallet mener, i likhet med departementet, at det er behov for mer erfaring med modellen. Flertallet er derfor positivt til at nåværende forsøk forlenges og at flere kommuner kan få anledning til å prøve ut modellen.

Den interne prosessen

Samkommunestyrets vedtak i sak 32/06 den 13.06.2006 var som følger:

1. *Samkommunestyret konstaterer at samkommuneforsøket i all hovedsak har vært vellykket så langt, og at det er oppnådd store gevinster for innbyggerne i de to kommunene*
2. *Som følge av etableringen av NAV-kontoret føres oppgavene som har ligget til helse og rehabilitering tilbake til morkommunene fra 1.10.2006*
3. *Enheten barn- og familie føres i sin helhet tilbake til morkommunen fra 01.10.2006. Det legges fortsatt vekt på å utvikle gode samarbeidsmodeller mellom kommunene.*
4. *På bakgrunn i at regjeringen gjennom kommuneproposisjonen for 2007 ikke foreslår å åpne for samkommunemodellen som en varig organisasjonsform, anses det lite aktuelt å legge nye oppgaver til samkommunen nå.*
5. *Samkommunestyret vil i løpet av 2006 ta standpunkt til hvordan en foreslår at samarbeidet mellom de to kommunene skal videreføres etter 2007.*
6. *Politiske og administrativ ledelse må i forbindelse med vurderingen av samkommunens fremtid arbeide opp mot kommunaldepartementet for å tilpasse organisasjonen etter de samarbeidsordninger som er mulig på permanent basis, slik at intensjonen med samkommunen kan videreføres etter forsøksperioden.*

Den interne prosessen i henhold til punkt 5 startet med et arbeidsseminar bestående av enhetsledere, rådmenn og hovedtillitsvalgte i Sandvika 24.-25. oktober 2006 og arbeidsmøte med samkommunestyret i Vuku 30. november og Levanger 1. februar 2007. Det ble videre arbeidet med spørsmålet på kommunenes felles dialogseminar i Åre 13, mars 2007.

Foreliggende sluttrapport fra nedsatt arbeidsgruppe datert 15.8.2007 er en foreløpig avslutning på en bred prosess blant politikere, ansatte og ledelse i Verdal og Levanger kommune.

Vurdering:

Det synes å være bred enighet om at samkommuneforsøket er så vellykket at man må søke å få det videreført til ev kommuneloven måtte være endret slik at en samkommunemodell kan gjøres permanent. Som det fremgår av både evalueringsrapporten fra TFU og prosjektgruppas arbeid, er mange ønskede utviklingstiltak satt på vent med bakgrunn i samkommuneprosjektets tidsavgrensede varighet.

Administrasjonssjefen foreslår følgende mål og mandat for prosjektarbeide i Innherred samkommune:

Gjennom et nytt forsøksprosjekt i 4 nye år skal Innherred samkommune bidra til at det etablerte kommunesamarbeidet mellom Levanger og Verdal kommuner videreutvikles innenfor rammen av at de to kommunene skal bestå som selvstendige kommuner.

Innherred samkommune videre skal bidra til:

- bedre tjenester innenfor stramme økonomiske rammer
- effektiv offentlig ressursbruk
- utvikling av lokaldemokratiet gjennom helhetlig politisk styring i et interkommunalt samarbeid
- regional- og nasjonal utviklingskraft
- sterke fagmiljø

- økt beredskap til å møte nye utfordringer..
- et positivt og utviklingsorientert bilde av regionen – omdømmebygging.
- samarbeid på fagområder/tjenesteområder som fortsatt skal ligge i morkommunene.
- at samkommune blir en lovfestet modell for interkommunalt samarbeid

En videreutvikling av samkommunen, skal styrke det kommunale tjenestetilbudet til innbyggerne i Innherred, sikre politisk styring av interkommunal oppgaveløsning og bidra til åpne og inkluderende beslutningsprosesser overfor innbyggerne, medarbeiderne, næringsliv og media. En videreutvikling av samkommunen er kommunenes redskap for å videreutvikle kvaliteten og effektiviteten i oppgaveløsningen som best kan skje i et kommuneoverskridende perspektiv. Tjenester som krever nærhet til innbyggerne i det daglige skal ikke sentraliseres som følge av samkommunen. Det vesentligste av de innbyggerrettede kommunale tjenester skal fortsatt ivaretas av morkommunene.

Samkommunen skal være en drivkraft i utviklingsarbeid i Innherred og i Midt-Norge gjennom dialog og partnerskap med nabokommuner, fylkeskommunen og statlige aktører.

Samkommunen skal styrke de to selvstendige kommunene samlet og sikre framtidig beredskap for å kunne ivareta oppgaver som i dag enten er kommunale, fylkeskommunale eller statlige.

Det er et mål for samkommunen å synliggjøre de gevinster modellen har overfor andre kommuner i landet og nasjonale myndigheter.

I neste fireårsperiode er det et klart mål å bidra til endringer i kommuneloven slik at samkommunemodellen etableres som en permanent samarbeidsmodell.

Med utgangspunkt i de vedtak kommunestyrene så langt har fattet, legges det til grunn at de nåværende oppgaver som er tillagt samkommunen videreføres. Det videre forsøket vil gi ytterligere erfaringer med samkommunen som modell og samkommunal oppgaveløsning innenfor områder som er lagt til samkommunen.

På nåværende tidspunkt med den tidsavgrensning som ligger i prosjektet, er det ikke aktuelt å gå videre i forsøket med omfattende overføringer av lovfestede oppgaver. Evalueringa viser at samkommunestyret fungerer godt som et politisk verksted, og det synes ikke å være noen grunn til å endre dagens representasjonsprinsipp. Videre er det heller ingen grunn til å endre praksis med at rådmennene alternerer om å være administrasjonssjef for samkommunen. Administrasjonssjefen erkjenner likevel at det er behov for å styrke de administrative lederressursene øremerket samkommunen.

Innherred samkommune skal fortsatt ikke ha egne ansatte så lenge dette er et forsøk. Selv om vi har en felles organisasjonsenhet gjenstår det fortsatt en jobb å harmonisere arbeidsgiverpolitikken i de to morkommunene med samkommunen.

Verdal og Levanger kommuner er med i det nasjonale kvalitetskommuneprosjektet, og ønsker gjennom dette å prøve ut en modell med felles administrasjonsutvalg i samkommunen. Dette vil kreve unntak fra kommunelovens § 25.

Departementet og senere også Stortingets kommunal- og forvaltningskomite, har tidligere uttrykt behov for erfaringer fra flere forsøk med samkommunemodellen før departementet eventuelt ville gjøre en fornyet vurdering av om en slik modell burde lovfestes.

Administrasjonssjefen mener at departementets og høringsuttalelsenes innvendinger mot modellen for en stor del tilbakevist gjennom det forsøket vi nå har hatt i 4 år. Innherred samkommune erkjenner at kommunene har et viktig ansvar for å bidra til et bedre beslutningsgrunnlag for en ev. varig endring i de juridiske rammebetingelsene til favør av samkommunen.

Målet er å få lovfestet samkommunen som en interkommunal samarbeidsmodell i kommuneloven.

Innherred samkommune

Sakspapir

Tordenskjold Cod Farm AS - Akvakultur av torsk i Trondheimsfjorden - Konsekvensutredning

Saksbehandler: Johannes Bremer	Arkivref: 2007/150 - /U43
E-post: johannes.bremer@innherred-samkommune.no	
Tlf.: 74048275	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Samkommunestyret	30.08.2007	34/07

Administrasjonssjefens forslag til vedtak:

Innherred samkommunestyre slutter seg til hovedtrekkene i den foreliggende konsekvensutredningen for akvakultur av torsk i Trondheimsfjorden men vurderer den som noe mangelfull på enkelte områder.

Konsekvensutredningen må suppleres med tilleggsutredning av følgende tema:

- Oppdatert miljøstatus i Trondheimsfjorden.
- Geografisk angivelse av egnede områder for torskeoppdrett.
- Geografisk angivelse av områder som ikke egner seg for torskeoppdrett.
- Nærmere beskrivelse av konsekvenser og risiko ved utnyttelse av produksjonskapasitet opp til 300 000 – 400 000 tonn pr år.
- Påvirkning av båtliv/ friluftsliv/ allmennhetens interesser ved maksimal produksjon.
- Samfunnsmessige virkninger.

Tilleggsutredningen må foreligge før konsekvensutredningen sluttbehandles.

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

1. Konsekvensutredning

Saksopplysninger:

Fiskeridirektoratet har i ekspedisjon datert 11.06.07 sendt ut konsekvensutredning for akvakultur av torsk i Trondheimsfjorden. Frist for å sende inn uttalelse ble satt til 30.07.07. Etter anmodning ble denne forlenget til 05.09.07.

Det er SINTEF Fiskeri og havbruk AS som har utarbeidet konsekvensutredningen.

Dette er gjort i samsvar med utredningsprogrammet som ble behandlet som sak nr 4/07 i Innherred samkommunestyre i møte den 1.2.07.

Samkommunestyret fattet følgende vedtak:

Innherred samkommune gir sin tilslutning til forslag til utredningsprogram for akvakultur av torsk i Trondheimsfjorden.

Det tilrås at følgende nye hovedpunkt/ tema tas inn i planprogrammet:

- *Oppdrettsnæring i Trondheimsfjorden i forhold til bærekraftig utvikling.*
- *Mulige forurensninger, håndtering av avfall og avbøtende tiltak.*
- *Mulig konflikter i forhold til tett befolkede områder langs Trondheimsfjorden*
- *Samfunnsmessige virkninger*
- *Beskrivelse av aktuelle områder for lokalisering av akvakultur for torsk.*
- *Miljøstatus i Trondheimsfjorden*

Konsekvensutredningen er et omfattende dokument.

Nedenfor følger sammendraget.

1 Sammendrag

Tordenskjold Cod Farm AS søkte Fiskeridirektoratet i 2006 om tillatelse til oppdrett av torsk på to lokaliteter i Levanger kommune i Trondheimsfjorden. Levanger kommune innstilte positivt på

begge søknadene. I forbindelse med den kommunale behandlingen kom det inn høringsuttalelser

fra flere hold, der flere uttalelser uttrykte bekymring for at oppdrettsvirksomheten skulle ha negative virkninger for miljøet og annen virksomhet i området. På bakgrunn av høringsuttalelsene og det faktum at få kommuner i Trondheimsfjorden har utarbeidet arealplaner for sjø, ble Tordenskjold Cod Farm og Fiskeridirektoratet enige om at det skulle gjennomføres en konsekvensutredning for oppdrett av torsk på de to omsøkte lokalitetene. Utredningsgrunnlaget er delt i to og denne rapporten har utredet forhold som vil ha betydning for å drive oppdrett av torsk i Trondheimsfjorden generelt og gir en samlet vurdering av potensialet for oppdrett av torsk i Trondheimsfjorden. En annen rapport har utredet forhold som er relevante for oppdrett av torsk på de to omsøkte lokalitetene i Levanger kommune (Djupvika og Hestøya).

I denne rapporten er følgende vurdert/beskrevet:

- *Akvakultur av torsk og forholdet til villaks i Trondheimsfjorden*
- *Akvakultur av torsk og forholdet til villtorsk og sild i Trondheimsfjorden*
- *Beskrivelse av fiskeaktivitet*
- *Potensialet for akvakultur av torsk i Trondheimsfjorden*

Mandatet er omfattende og vil ikke bli gjengitt i sammendraget (se kapittel 2).

Akvakultur av torsk og forholdet til villaks i Trondheimsfjorden

Risiko for økt lusepress på utvandrende postsmolt og sjørret

En av begrunnelsene for å etablere Trondheimsfjorden som Nasjonal laksefjord har vært å

redusere lakseluspresset mot villaks. Den mest aktuelle lusa for smitte fra torsk til laks er skottelus (*Caligus elongatus*), lakselus (*Lepeophtheirus salmonis*) går ikke på torsk. Det finnes ikke vitenskapelige dokumentasjon for at det er interaksjoner og overføring av *Caligus spp.* fra oppdrettet til vill fisk.

På samme måte som lakselus, overvåkes og behandles skottelus i dagens lakse- og torskeoppdrettsanlegg i henhold til en egen forskrift om bekjempelse av lakselus. Det kan i dag se ut som om lakselusforskriftens regime er tilstrekkelig for skottelus, da skottelus så langt ikke har vært et problem i torskeoppdrett - erfaringene så langt i torskeoppdrett er at det er lite skottelus i anleggene. Man må her ta i betraktning at det så langt er lite torsk i oppdrett og langt mellom anleggene de aller fleste steder. Ettersom torskeoppdrett øker i volum, vil dette bildet kunne endre seg selv om skottelus i dag er vanlig i lakseoppdrettsanlegg.

Lakseoppdrettsanleggene i Trondheimsfjorden har lite lus i anleggene sammenlignet med anlegg lenger ut på kysten.

Undersøkelser i Trondheimsfjorden viser at lakselusinfeksjonen enkelte år og i enkelte soner kan være relativt høy, mens det andre år kan være relativt lave infeksjonstrykk.

Trondheimsfjorden har generelt et lavere infeksjonsnivå av lakselus enn fjordene på Vestlandet.

Generelt konkluderer vi med at sannsynligheten for at skottelus i oppdrettsanlegg for torsk skal medføre problemer for utvandrende postsmolt og sjørret er liten, i en situasjon med et moderat omfang av torskeoppdrett i Trondheimsfjorden, lite skottelus i anleggene og vurdert ut fra den generelle situasjonen villfisken er i når det gjelder lus.

Selv om situasjonen når det gjelder skottelus ser ut til være god i oppdrettsanlegg for torsk og for villaks og sjørret, ser vi det som fornuftig å forslå tiltak som vil være viktige for å kunne overvåke situasjonen og å sette inn tiltak raskt. Tiltakene er knyttet til nøye overvåking, vurdering av om lavere grense for avlusing er nødvendig og inkludering av skottelus i NINAs langtidsserier av luseovervåking i Trondheimsfjorden. Det bør fremskaffes mer kunnskap om skottelusas biologi og livssyklus (vertsstatus), samt arbeide for å utvikle eventuelle vaksiner eller alternative bekjempelsesstrategier. Avlusingregulverket bør også vurderes med hensyn på om regelverket er riktig/tilstrekkelig med hensyn til skottelus.

Patogener og sykdommer

I sum mener vi det er liten sannsynlighet for alvorlige utbrudd av smittsomme sykdommer hos villaks som skyldes smitte fra torskeoppdrett. Imidlertid er kunnskapsstatus og erfaring fra oppdrett av torsk fortsatt liten, ikke minst når det gjelder patogener og sykdomsutvikling, og det

er behov for å fremkaffe mer kunnskap. Hvordan sykdomsutviklingen vil bli innen torskeoppdrett når produksjonen øker i volum langs kysten er vanskelig å forutsi.

Forebyggende helsearbeid fra lakseoppdrett kan og bør overføres til torskeoppdrett. Utvikling av gode vaksiner med få bivirkninger vil stå sentralt.

Avbøtende tiltak bør i stor grad være rettet inn mot å hindre spredning av sykdom og parasitter og er knyttet til strenge krav til forebyggende helsearbeid og veterinærkontroll av torsk som skal brukes i oppdrett i Trondheimsfjorden, streng helseovervåking i oppdrettsanleggene og drift etter samme forebyggende prinsipper som for laks.

Risiko for økt predasjon på utvandrende postsmolt og sjørret

Om rømt oppdrettstorsk vil bidra til økt predasjon eller ikke er blant annet avhengig av atferden etter rømming. Etter rømming ser oppdrettstorsken ut til å forsvinne raskt fra anlegget, spre seg over relativt store avstander og blande seg med vill torsk. Hvorvidt rømt

oppdrettstorsk vil kunne utgjøre et større press på utvandrende laksesmolt vet man ikke sikkert, og det er behov for ytterligere forsøk for å dokumentere dette. Flere vitenskapelige arbeider konkluderer med at ved store rømminger øker sannsynligheten for at man vil få økt predasjon på utvandrende laksesmolt.

Vill torsk kan beite på utvandrende laksesmolt, men graden av beiting kan variere mye, blant annet avhengig av annen mattilgang. Vill torsk kan være en betydelig predator på utvandrende smolt, og en økning i bestanden kan ha tilsvarende virkning på beiting som rømt oppdrettstorsk.

Avbøtende tiltak bør i stor grad være rettet inn mot forebyggende arbeid mot rømming (som blant annet fastsettes i Nytek-forskriften og i andre offentlige krav). Det er behov for å fremskaffe mer kunnskap om hvorvidt rømt oppdrettstorsk øker predasjonen av utvandrende laksesmolt og om mekanismene rundt rømming av torsk.

Akvakultur av torsk og forholdet til villtorsk og sild i Trondheimsfjorden

Forholdet til villtorsk

Det er en egen bestand av torsk i Trondheimsfjorden. Bestanden har vært større enn i dag, men har vist tegn til økning siden slutten av 1980-tallet. Den har hele fjorden som oppvekstområde og har den innerste delen av fjorden i Verrasundet og øst i Beitstadfjorden som hovedområde for gyting, men gyter også andre steder, som i Stjørnfjorden og Borgenfjorden. Det foregår en utveksling av genotyper med kysttorsk utenfor fjorden gjennom transport av egg og yngel gjennom den naturlige vannutskiftingen i overflaten og intermediære dyp. I mindre grad foregår det gytevandring av trondheimsfjordtorsk ut av fjorden, og da mest av førstegangsgytere.

Bruk av villfisk fra Trondheimsfjorden som stamfisk og utgangspunkt for oppdrett av torsk i Trondheimsfjorden vil sterkt redusere mulighetene til lønnsom drift. Myndighetene har så langt ikke satt betingelse om bruk av et spesielt genetisk materiale på noe sted langs kysten der det finnes andre lokale populasjoner av kysttorsk. Forskere konkluderer med at de pr. i dag ikke kan anbefale å bruke steril laks og torsk i oppdrett.

Resultater fra kontrollerte forsøk i andre fjordområder indikerer at rømt torsk er betydelig lettere enn laks å gjenfange. For å redusere risikoen for kontakt mellom oppdrettstorsk og villtorsk bør lokaliseringen av torskeoppdrett skje utenfor gyteområdene og der fisketettheten er størst ellers i fjorden, der oppvekstbetingelsene er best og der det foregår mest fiske. Rømt oppdrettstorsk vil kunne påvirke fjordbestanden både i oppvekstområdene og gyteområdene, men det finnes ikke tallmateriale til å kvantifisere en mulig påvirkning på fjordtorsk i form av predasjon eller konkurranse om næring. Ut fra en samlet vurdering konkluderer vi likevel med at sannsynligheten er relativt liten for at rømming av oppdrettstorsk og gyting i merd fra en moderat produksjon av oppdrettstorsk i Trondheimsfjorden skal kunne påvirke bestanden av torsk i Trondheimsfjorden negativt.

Avbøtende tiltak bør i stor grad være rettet inn mot å hindre rømming ved å ha gode driftsrutiner og anlegg som tilfredsstiller offentlige krav, unngå at gyting i merd forekommer eller har så lite omfang som mulig ved å ta i bruk den til enhver tid beste teknologi og de beste rutiner, ha gode rutiner for overvåking av bestanden for å oppdage rømming tidlig, redusere forspill for å hindre at villfisk trekkes til anlegget og ha gode dødfiskrutiner for å hindre at død fisk lokker til seg villfisk. Det foreslås at det gjennomføres nærmere undersøkelser som kan bidra til å fastsette størrelsen på bestanden av trondheimsfjordtorsk.

Forholdet til sildestammen i Trondheimsfjorden

Det finnes en egen bestand av sild i Trondheimsfjorden. Bestanden er liten, det finnes ikke oppdaterte bestandsestimater, og kommersielt fiske med not har vært forbudt i over ti år. Noe fiske med håndsnøre og begrenset bruk av garn er tillatt. Silda gyter på grunt vann, og rogn beskattes av sjøfugl og fisk, også torsk. Torsk beskatter sildebestanden, men hvor stor betydning torsken har for de forskjellige stadiene av sild, som silderogn, sildyngel og større sild er ukjent.

Det er også en bestand av brisling i Trondheimsfjorden, men den er så liten at det ikke drives regulært fiske etter brisling i fjorden for tiden.

Parasitter og bakterie- og virussykdommer som forekommer hos oppdrettstorsk

Sykdomsbildet hos torsk er preget av bakteriesykdommer, muligens økende forekomst av virussykdommer og parasitter. Det finnes effektive vaksiner og vaksineregimer mot vibriose, men nye serotyper av bakterien krever at det tilpasses nye vaksiner. Økende forekomst av Francisellabakterien hos oppdrettstorsk har utløst arbeid med utvikling av vaksiner, som er under uttesting, og det samme gjelder atypisk furunkulose. Det er såpass store økonomiske, miljømessige og fiskevelferdsmessige grunner til å finne fram til effektive vaksiner, at forskningsmiljøene og farmakologi-industrien satses betydelige ressurser på dette. Avbøtende bør i stor grad være rettet inn mot at det benyttes frisk settefisk som er vaksinert med de best tilgjengelige vaksiner, at anlegg har godt veterinærmedisinsk tilsyn og at utbrudd av sykdommer/parasitter behandles slik at medisinerester eller kjemikalier ikke forurenses miljøet.

Beskrivelse av fiskeaktivitet

Næringsfiske i Trondheimsfjorden er volummessig og verdimessig relativt beskjedent sammenlignet med andre fiskerier langs kysten. For næringsutøverne som utøver fiske i fjorden er aktiviteten likevel viktig og investeringer i båt og utstyr gjør at fiskerne er avhengig av å kunne drive et godt og effektivt fiskeri i fjorden. Fisken som fangstes omsettes lokalt eller fraktes til fiskemottak som ligger i ytre kyststrøk og ikke ved Trondheimsfjorden.

Den landbaserte aktiviteten, og da særlig den avledete virksomheten i Trondheim som leverandører, forsknings- og utdanningsinstitusjoner, forvaltning, næringsorganisasjoner og fiskerimesser, er av betydelig omfang da den omfatter en rekke regionale og nasjonale institusjoner.

Fritidsfiske i Trondheimsfjorden og i elvene som renner ut i fjorden er av økende betydning. Laksefisket med faststående redskap i sjø er i grenseland mellom næringsfiske og fritidsfiske og har fortsatt en viss betydning. Sjørretfisket har tatt seg betydelig opp de siste årene. Omfang og økonomisk betydning av fritidsfisket er lite dokumentert.

Turistfiske er særlig viktig i elvene og er knyttet til elvefiske av laks og sjørret. Den økonomiske verdien av fiske i elvene (både turistfiske og fritidsfiske) er forsøkt verdisatt gjennom flere undersøkelser, men både metoder og resultater er av varierende kvalitet og har ulikt fokus. Det er likevel mulig å konkludere med at for lokalsamfunnene langs elvene er dette fisket viktig og bidrar til en ikke ubetydelig verdiskaping.

Potensialet for akvakultur av torsk i Trondheimsfjorden

Potensialet for oppdrett av torsk i Trondheimsfjorden kan ikke angis med et tall for en fremtidig maksimal årlig produksjon. Potensialet må heller vurderes ut fra hvordan situasjonen er for viktige forhold som biologisk produksjonspotensial, hvilke områder er egnet for oppdrett og hvilke områder er lite konfliktfylt i forhold til andre brukerinteresser.

Den biologiske produksjonskapasiteten er meget stor og bør etter vår oppfatning ikke være begrensende for en utvikling av torskeoppdrett i Trondheimsfjorden.

Vi konkluderer med at det er betydelige geografiske områder som med stor sannsynlighet egner seg godt til torskeoppdrett, og den teknologiske utviklingen vil sannsynligvis utvide disse områdene. Her kan det være fornuftig å foreta nærmere undersøkelser for å kartlegge hvilke områder som er best egnet, noe som både vil være nyttig for etablerere av torskeoppdrett og for kommuner som skal utarbeide arealplaner for sine sjøområder. Følgende forhold vil redusere det tilgjengelige området for torskeoppdrett:

- Påvirkning av ferskvann og islegging.
- Forurensning.
- Umiddelbar nærhet til byer og større tettsteder.
- Områder som er regulert i henhold til lov eller forskrift (blant annet fredete områder og utløp av nasjonale laksevassdrag).
- Veterinære krav til minsteavstand mellom oppdrettsanlegg.

Trondheimsfjorden har betydelige geografiske områder der det foregår begrenset med annen aktivitet i dag og der det bør være lite konfliktykt å lokalisere oppdrettsanlegg for torsk. Men også andre områder, der det i dag foregår annen aktivitet, bør kunne være aktuelle for torskeoppdrett dersom man tar hensyn til forhold som større boligområder, større områder for hytter og fritidsbebyggelse, viktige friluftsinnteresser, farleder for fritidsbåter, fiskeområder og gyte- og oppvekstområder for viktige fiskebestander. Her vil et svært viktig tiltak være at kommunene som sogner til Trondheimsfjorden utarbeider arealplaner for sjøområdene. I enkelte områder bør det vurderes å utarbeide felles arealplaner for å sikre en samordning av interessene i større områder. Som et eksempel kan det være naturlig å utarbeide en plan for det området av Trondheimsfjorden som ligger mellom Tautraryggen og Skarnsundet.

Moderne fiskeoppdrett er mindre arealkrevende enn det var tidligere da produksjonen i dag i stor grad er samlet på færre, men meget gode lokaliteter. Det vil derfor ikke være nødvendig med et stort antall lokaliteter for å produsere en betydelig mengde oppdrettstorsk. På en lokalitet godkjent for fire konsesjoner kan man ved full utnyttelse på gode lokaliteter produsere 4 000 tonn/år på en generasjon, det vil at man på 10 lokaliteter kan produsere 40 000 tonn årlig. Dersom man for hver av disse lokalitetene går ut fra at man også trenger en lokalitet til torsk i vekst og at en lokalitet til en hver tid ligger brakk, så vil behovet være 30 klargjorte lokaliteter der det vil være fisk på 20 av disse til en hver tid.

I tillegg kommer forholdet til viktige interesser i Trondheimsfjorden som villaksen, torske- og sildebestandene, fiskeaktiviteten og andre interesser som er behandlet i denne konsekvensutredningen. Felles for flere av disse områdene er at det finnes lite dokumentasjon, blant annet gjelder det mulige interaksjoner mellom rømt oppdrettstorsk og villaks, sjøørret, torsk og sild. Etter vår oppfatning er sannsynligheten liten for at torskeoppdrett i moderat omfang skal påvirke disse vesentlig i negativ retning. Imidlertid bør man søke å bedre kunnskapsgrunnlaget ved å initiere forskning og utredninger som bedre dokumenterer sammenhenger og effekter.

Det er påpekt et behov for at kommunene som sogner til Trondheimsfjorden utarbeider arealplaner for sjø. Det bør vurderes å utarbeide felles planer for enkelte områder. Nærmere undersøkelser foreslås gjennomført innen temaene: Gjennomføre en kartlegging med sikte på å identifisere gode områder for torskeoppdrett i Trondheimsfjorden, gjennomføre en kartlegging av torskebestanden i Trondheimsfjorden med sikte på å estimere størrelsen på bestanden og fremskaffe mer kunnskap om interaksjoner mellom oppdrettet og vill fisk.

Vi har ikke funnet det nødvendig å foreslå at konkrete undersøkelser skal gjennomføres før det gis tillatelse til akvakultur av torsk.

Nedenfor følger et utdrag fra selve rapporten som blant annet belyser de mer generelle og allmenne interessene i sjøområdene i indre Trondheimsfjord.

8.3.1 Friluftsliv og rekreasjon

I det følgende vil vi i hovedsak følge en oppdeling av problemområdene og referere resultater fra Sandberg (2002). Havbruksnæringen inkluderer i Sandbergs definisjon fiskeoppdrett, skjell dyrking og havbeite.

Allmenne friluftsinnteresser

Allmenne friluftsinnteresser omfatter forhold som båtutfart / fritidsbåtleder, badeplasser, allmenn ferdsel, båtsport, dykking, mm.

I hovedsak er konfliktnivået mellom allmenne friluftsinnteresser og havbruksnæringen beskrevet som moderat til beskjedent. Konfliktene er størst på Sør- og Østlandet og i Rogaland og Hordaland. Havbruksnæringens vurdering er at småbåtferdsel, fritidsfiske, badeplasser mm fører til store begrensninger på mulighetene til å etablere seg i mange områder, de største problemene har her oppstått i forhold til etablering av anlegg for skjell dyrking.

Fylkesmennene og fylkeskommunene ønsker generelt at anlegg for oppdrett og skjell dyrking skal ha god avstand til badeplasser, fritidsfiskeplasser og fritidsbåtleder. Etter deres vurdering oppstår det mange konflikter når det søkes om konsesjon i/nær viktige friluftsområder.

Når det gjelder fritidsbåtleder opplyser flere av Kystverkets distriktskontor at de nå vil ta større ansvar for å beskytte fritidsbåtledene. Mange peker på at forholdet mellom allmenne friluftsinnteresser og havbruk i stor grad kan bli avklart i kommunale kystzoneplaner. I følge Sandberg (2002) forventes det ingen økning i konfliktnivået i forholdet mellom oppdrett av laksefisk og allmenne friluftsinnteresser.

Landskapsinteresser og estetikk

Konfliktnivået mellom estetikk / landskaphensyn og havbruksnæringen er moderat til beskjedent. Havbruksorganisasjonene selv peker på at konfliktene vanligvis er små i områder der havbruk har vært en del av landskapsbildet i lang tid. Det er langt vanligere med klager på utforming og utseende av anlegg i kommuner hvor en ikke er "vant" til havbruksvirksomhet. Flere mener også at hytteeiere langt oftere klager på denne typen forhold enn fastboende.

De fleste som er intervjuet tror at konfliktnivået mellom havbruksvirksomhet og hensynet til landskap og estetikk vil være konstant eller bli noe redusert i årene framover (merk at undersøkelsen ble gjort i 2002). Fiskeridirektoratets regionkontorer og kommuner legger nå økt vekt på å ta hensyn til estetiske krav i konsesjonsvilkår og i kystzoneplaner. God planlegging synes å kunne redusere eventuelle konflikter ved at det settes av områder nær bebyggelse der det ikke skal være havbruksvirksomhet eller at det ikke skal bygges hytter eller annen spredt bebyggelse i områder som er avsatt for havbruk.

Fritidsfiske og turistfiske

Fritidsfiske er i Sandberg (2002) definert som fiske som utøves av fastboende og hyttefolk, mens turistfiske blir utført av norske og utenlandske turister. Laksenotfiske er inkludert i definisjonen av turistfiske. (Dette er en noe uvanlig definisjon av fritidsfiske og skiller seg fra den definisjonen som er benyttet i denne konsekvensutredningen).

Konfliktnivået mellom fritidsfiske/turistfiske og havbruksnæringen er i hovedsak beskjedent med enkelte unntak. Flere av respondentene i undersøkelsen til Sandberg forventer en viss økning i konfliktnivået i årene som kommer, uten at dette er utdypet.

Konfliktene gjelder som regel forhold der laksenotplasser og fritidsfiskeplasser har vært til hinder for etablering av havbruksvirksomhet, noe som spesielt har gått ut over skjellnæringen.

8.3.2 Sjøverts ferdsel

Konfliktnivået mellom sjøverts ferdsel og havbruksvirksomhet blir av de intervjuede parter i Sandberg (2002) ansett som moderat til beskjedent.

En stor økning i antallet søknader om tillatelse til å drive havbruksvirksomhet er hovedårsaken til dette, sammen med at flere nye aktører ikke har samme kunnskapsnivå om arealinteresser knyttet til sjøverts ferdsel som etablerte aktører. Problemstillingen gjelder særlig anlegg for skjell dyrking. Generelt er konfliktnivået innen dette området langt større i Sør-Norge enn i Nord-Norge. De fleste som er intervjuet, også Kystverket, ser for seg en svak økning i konfliktnivået i årene som kommer, hovedsakelig på grunn av at det forventes en stor vekst i havbruksnæringen – men også fordi Kystverket vil tilrettelegge for nye hurtigbåtleder og i større grad ønsker å beskytte fritidsbåtleder i forhold til havbruksvirksomhet. Som vi har kommentert tidligere i rapporten, blir denne typen forhold i stor grad regulert slik at søker må justere sine planer i forhold til Kystverkets og de lokale havnemyndighetenes krav.

8.3.3 Rør og kabler

Generelt er konfliktnivået mellom rør og kabler og havbruksvirksomhet beskjeden til liten.

Kystverkets distriktskontorer synes å ha en noe ulik praksis når det gjelder ankring av oppdrettsanlegg over eller nær rør og kabler. Noen har i enkelte tilfeller tillatt ankring over rør og kabler, mens i andre områder ønsker man å ha en minsteavstand på 300 meter mellom ankre og rør og kabler. Nesten alle de spurte i Sandbergs undersøkelse mente at kabelkorridorer, der kabler blir samlet, vil redusere konfliktene.

8.3.4 Forurensing

Konfliktnivået mellom forurensing og havbruksinteressene har en spredning mellom lite/ingen og stort. Fylkesmennes miljøvern avdelinger har en overvekt av svar mot stort, mens Fiskeridirektoratets regionkontorer har en overvekt av svar mot lite/ingen. Imidlertid kan svarene være vanskelig å tolke da spørsmålet ikke synes å skille godt mellom å få fram synet på forurensing som kan true havbruksnæringen og forurensing som kan skyldes havbruk.

8.3.5 Tiltak for å redusere konflikter

Det viktigste enkelttiltaket som nevnes for å redusere konflikter i forbindelse med arealbruk i kystsonen er utarbeiding av kommunale arealplaner for sjø. Man vil da få utarbeidet oversikt over ulike bruksinteresser og man vil få en politisk behandling og prioritering av arealbruken.

Fjell kommune på Sotra i Hordaland (utenfor Bergen) har utarbeidet overordnede retningslinjer for sjøområdene i kommunen, der følgende viktige forhold trekkes fram ved søknad om akvakulturaktivitet:

- Undersøke om tiltak kommer i konflikt med kulturminneinteresser på land eller i sjø.
- Risiko og sårbarhet skal vurderes av tiltakshaver. Kommunen kan etter eget skjønn kreve risiko- og sårbarhetsanalyse.
- Akvakulturanlegg / marinbiologisk produksjon i overflata skal ikke lokaliseres nærmere enn 200 meter fra sikra sjøfuglområde, friluftsområde, badeplasser og særlig verneverdige kultur- og sjøbruksmiljø.

- *Akvakulturanlegg skal ikke hindre eller sperre tradisjonelle ferdselsårer for småbåttrafikk.*

Hjelmeland kommune i Ryfylke i Rogaland har i sine retningslinjer at:

- *Havbruk er en viktig næring for kommunen og kommunen ønsker å legge til rette for næringa.*
- *Kommunen vil styre etablering av nye akvakulturanlegg gjennom planverket.*
- *Søknad om konsesjon skal skje ihht kommuneplanens arealdel og skal vurderes etter havne- og farvannsloven, jmf kap 5.4.*
- *Ved etablering av oppdrettsanlegg skal det legges vekt på å få til en estetisk bra utforming.*
- *Oppdrettsanlegg innenfor område avsatt til framtidig akvakultur bør generelt etableres slik at det er mulig med fri ferdsel med småbåt langsmed land. Avstand fra land skal vurderes i den enkelte sak, jmf pk 2.*

Planen til Hjelmeland kommune sier også at båtturisme i Ryfylke øker og det er viktig å reservere de mest attraktive sjøområdene for allmennheten. En økende hyttebygging og satsing på reiseliv medfører også press og bruk av sjøareal. En del av den bruken kan være i konflikt i forhold til næringsvirksomhet på sjø og kommunen ser det derfor som hensiktsmessig å grovinnde de ulike arealbrukskategorier.

8.4 Områder egnet for akvakultur og som er minst mulig konfliktfylt

8.4.1 Biologisk produksjonskapasitet for oppdrett av torsk i Trondheimsfjorden

Den biologiske produksjonskapasiteten til Trondheimsfjorden har vært tema i flere studier. For eksempel har Trondheim kommune fått gjennomført flere studier i forbindelse med spørsmålet om behovet for kjemisk rensing av kommunale avløp fra Høvringen (se Tangen og Arff 2003¹⁰⁰ og Tangen og Arff 2007¹⁰¹) og Norske Skog har fått gjennomført en rekke studier for å belyse effekten av deres virksomhet på det marine miljøet (se Tangen et al. 2000¹⁰² og Arff et al. 2003¹⁰³). Alle studier konkluderer med at miljøtilstanden i fjæresonen, på bunnen og i vannmassene tilsvarer normale forhold. Også i nærsonen til Trondheim er det artsrike organismesamfunn og normale årstidsvekslinger.

Den biologiske produksjonskapasiteten for akvakultur i Trondheimsfjorden er beregnet av Winther et al. (2003)¹⁰⁴. Beregninger ble gjennomført for terskelfjorder, som for eksempel Trondheimsfjorden, og for sjøområder som ligger utenfor terskelfjorder.

For terskelfjorder er beregningene basert på fjordområdenes kapasitet til å omsette organisk materiale og næringssalter uten at det oppstår negative miljøeffekter, målt som oksygen i bunnvannet og siktedyp i overflatevannet. Akseptert miljøeffekt på bunnvannet ble satt basert på grenseverdier angitt i SFTs tilstandsklasser for fjorder og kystområder. Nedre aksepterte grense for oksygenivået i bunnvannet ble satt til 4,5 ml O₂/l som tilsvarer tilstandsklasse "I Meget god". Akseptert endring i siktedypet ble satt til å være inntil 10 % reduksjon i siktedypet i forhold til tilstanden da beregningen ble foretatt.

Beregningene ble gjennomført for laks. Basert på antakelsen om at utslippene generelt vil være større for marin fisk på grunn av bruk av fôr med noe høyere proteininnhold og noe mindre effektiv fôrutnyttelse, ble produksjonskapasiteten til marin fisk vurdert til å være ca 90 % av den som ble beregnet for laks. Tabell 5 presenterer beregnet biologisk kapasitet for produksjon av torsk basert på disse antakelsene.

Ytre deler av Trondheimsfjorden har etter beregningene en produksjonskapasitet på ca 288 000 tonn torsk/marin fisk pr. år og den indre delen av Trondheimsfjorden har en produksjonskapasitet på ca 117 000 tonn torsk/marin fisk pr. år. Produksjon av skjell, som filtrerer ut alger og annet organisk materiale fra vannmassene, kan sannsynligvis komme i tillegg til produksjonen av torsk/marin fisk.

Ytre Trondheimsfjord er hos Winther et al. (2003) definert som den delen av fjorden som ligger mellom terskelen ved Agdenes og terskelen ved Tautra. Indre Trondheimsfjord inkluderer den øvrige delen av Trondheimsfjorden innen for Tautraryggen. Arealet som beregningene er gjennomført for er således mindre enn den definisjonen av Trondheimsfjorden som ligger til grunn for konsekvensutredningen, i det Stjørnfjorden mangler.

Situasjonen med hensyn til andre utslipp på beregningstidspunktet ble lagt til grunn for beregningene. En økning eller reduksjon i andre utslipp vil kunne endre størrelsen på den beregnede produksjonskapasiteten.

En årlig produksjonskapasitet på 405 000 tonn torsk tilsvarer en produksjon fra om lag 400 konsesjoner dersom man forutsetter at man på en konsesjon kan produsere ca 1 000 tonn torsk pr. år. Selv om man tar hensyn til en viss unøyaktighet i beregningene, indikerer de klart at både den ytre og den indre delen av Trondheimsfjorden har en betydelig evne til å omsette organisk materiale og næringsalter fra oppdrett av torsk og annen marin fisk.

Videre indikerer beregningene at vurdert opp mot hensynet til oksygenivået i bunnvannet og siktedypet alene, så har Trondheimsfjorden kapasitet til å huse en betydelig oppdrettsproduksjon av torsk og annen marin fisk.

Verraffjorden, Borgenfjorden og den innerste delen av Beitstadfjorden er utelatt fra beregningene da de ble ansett som uegnet for fiskeoppdrett, i hovedsak på grunn av fare for islegging. Studier av endringer i planteplankton i Hardangerfjorden med antatte endringer i utslipp fra lakseoppdrett, viste at en ti-dobling av utslippsnivået fra lakseoppdrett fra 2003-nivået (da produksjonen av laks var 38 000 tonn) kun førte til en økning i planteplanktonkonsentrasjonen på 13 % (Eknes 2007)¹⁰⁵. Beregningene er gjennomført med modellen NORWECOM. Det viste seg at plasseringen av oppdrettsanleggene i fjorden var viktig i forhold til hvordan effekten var, der den beste plasseringen så ut til å være relativt langt inne i fjorden. Resultatene fra denne undersøkelsen kan ikke uten videre overføres til Trondheimsfjorden, men indikerer at store fjordsystemer med god utskifting av vannmasser har en betydelig kapasitet til å ta i mot øket utslipp av næringsalter.

Dersom man kun tar i betraktning biologisk produksjonskapasitet, kan følgende oppsummering gis:

- *Trondheimsfjorden har en betydelig kapasitet for oppdrett av torsk og annen marin fisk.*
- *Beregninger indikerer at det er sannsynlig at produksjonskapasiteten ligger i størrelsesorden 300 000 – 400 000 tonn pr. år.*
- *Plasseringen av anleggene kan være viktig for å få til en optimal utnyttelse av fjordens kapasitet.*

8.4.2 Områder som er egnet for akvakultur av torsk

Det er ikke gjennomført studier som belyser hvilke deler av Trondheimsfjorden som er egnet for akvakultur. Hva oppdrettsnæringen selv regner som egnet har endret seg kraftig over tid. Den teknologiske utviklingen har gjort næringen i stand til å ta i bruk nye områder som er mer utsatt for bølger og har bedre vannutskifting, samtidig som godt beskyttede områder med begrenset vannutskifting er forlatt.

Det foreligger ikke et akseptert sett med kriterier som definerer hva som er en god lokalitet for fiskeoppdrett, verken for lakseoppdrett eller torskoppdrett. Enkelte viktige kriterier kan likevel settes opp:

- *God vannutskifting, det vil at strømforholdene må være gode og transportere vannet gjennom anlegget.*
- *God dybde under anlegget. En god lokalitet bør i utgangspunktet ha en dybde på minimum 40-50 meter, noe som både er viktig for vannutskifting og for selvrensingseffekten på lokaliteten. Grunnere lokaliteter med spesielt god utskifting kan likevel være egnet.*
- *Vind- og bølgef forhold som det finnes sertifisert utstyr som tilfredsstillende og som tillater røkting av fisk og anlegg tilnærmet alle dager i året.*
- *Avstand til andre oppdrettsanlegg som driver med samme art. Her finnes regler for minsteavstand fastsatt av forvaltningen (såkalte veterinære avstandskrav),*

samtidig

kan det være en fordel å ha større avstand mellom anleggene enn den fastsatte minsteavstanden.

Når det gjelder vannutskifting og dybde under anlegget kan man på generelt grunnlag si at store områder av Trondheimsfjorden vil tilfredsstillende disse kriteriene uten at det er mulig å angi nøyaktig hvilke områder dette gjelder for.

Flytende installasjoner som skal brukes i fiskeoppdrett (merder, nøter, fortøyninger m.m) er i dag underlagt den såkalte Nytek-forskriften som skal sikre at alle flytende installasjoner er sertifisert for å tåle de miljøbelastninger de vil bli utsatt for på den lokaliteten der de skal ligge. Med dagens tilgjengelige utstyr kan det drives matfiskoppdrett i store deler av Trondheimsfjorden, uten at det er mulig å nærmere angi hvor disse områdene er. Den teknologiske utviklingen går i retning av at det stadig utvikles sertifisert utstyr som kan tåle høyere bølger og tøffere miljøforhold. Området i Trondheimsfjorden som det vil være mulig å drive oppdrett i med hensyn til vind- og bølgef forhold, vil derfor etter all sannsynlighet bli utvidet i årene som kommer.

En del områder i Trondheimsfjorden egner seg mindre for oppdrett av torsk (og annen fisk) slik situasjonen er i dag. Dette gjelder for eksempel følgende områder som tidvis er påvirket av ferskvann og islegging (Winther et al. 2003):

- *Verrafjorden*
- *Borgenfjorden*

I samme rapport går det fram at oppdrettsproduksjonen fortrinnsvis bør ligge over områder som er grunnere enn ca 200 meter i den ytre delen av Trondheimsfjorden (utenfor Tautraryggen) og over områder som er grunnere enn 100 – 150 meter innenfor Tautraryggen. Dette vil i praksis ikke bety en betydelig innskrenking av det mulige området for oppdrett av fisk.

Andre områder som ikke egner seg for oppdrett av torsk vil være:

- *Områder som eventuelt er forurenset. Slike områder vil som regel ligge i tilknytning til industriområder og tett bebygde områder som byer og større tettsteder.*
- *I umiddelbar nærhet av byer og større tettsteder.*

I Trondheimsfjorden er det en rekke slike steder, spesielt på sørsiden og sørøst-siden av fjorden der det ikke vil være naturlig å legge oppdrettsanlegg rett utenfor disse stedene. Imidlertid kan det relativt nær tettsteder være gode forhold for fiskeoppdrett, dette bør vurderes i det enkelte tilfelle.

Generelt sett vil man ikke få tillatelse til å drive fiskeoppdrett i følgende områder som reguleres i lov eller forskrift:

- *Verneområder (naturreservater, fuglefredningsområder, utløpet av nasjonale laksevassdrag).*
- *Områder med kulturminner.*
- *Eventuelt andre fredede områder.*
- *Områder og steder som er regulert til sjøverts ferdsel / farleder.*

Oppsummert kan man si at store områder i Trondheimsfjorden både er egnet for oppdrett av torsk og bør kunne være tilgjengelig for oppdrett av torsk. Med dagens tilgjengelige kunnskap er det ikke mulig å sette faste grenser for hvor de best egnede områdene er. Enkelte områder vil ikke være tilgjengelige for oppdrett på grunn av forhold som:

- *Påvirkning av ferskvann og islegging.*
- *Forurensning.*
- *Umiddelbar nærhet til byer og større tettsteder.*
- *Områder som er regulert i henhold til lov eller forskrift.*

8.4.3 Områder som er minst mulig konfliktfylt

En rekke interesser kan i prinsippet komme i konflikt med etablering av fiskeoppdrett generelt og torskeoppdrett spesielt. Tidligere i utredningen er blant annet forhold knyttet til konflikter i tett befolkede områder drøftet. I dette kapittelet vil vi også inkludere forhold som ikke direkte er knyttet til tett befolkede områder.

Praksis viser at det kan bli tildelt tillatelser til oppdrett selv om det fra enkelte interessenter kan være motstand mot tiltaket. Hva som blir akseptert blir til en viss grad opp til de vurderinger og det skjønn som blir utvist av forvaltningen i hver enkelt sak. Etter det vi kan se kan "minst mulig konfliktfylt" derfor ikke forstås som at man kun ser etter områder der man skal unngå all motstand mot et tiltak, men heller forstås som områder der konfliktgraden er lav.

Dette trenger ikke å være uproblematisk, da det er kjent at søknader om etablering av oppdrettsvirksomhet har utløst meget sterkt lokal motstand i søknads- og etableringsfasen, mens situasjonen senere har endret seg til å bli et positivt forhold mellom oppdrettsvirksomheten og lokale oppsittere. Dette synes for eksempel å være tilfelle ved Salmars anlegg på Frosta.

Med bakgrunn i gjennomgangen og drøftingen i denne delen av konsekvensutredningen som omfatter akvakulturvirksomhet av torsk i Trondheimsfjorden generelt og den andre delen som omfatter forhold vedrørende de to omsøkte lokalitetene til Tordenskjold Cod Farm (se egen

rapport), kan det oppsummeres hvilke områder man i størst mulig utstrekning bør unngå å etablere oppdrett av torsk i. Denne oversikten bør ses i sammenheng med listen i kapittel 8.4 over områder som er egnet for akvakultur av torsk.

- Områder som ligger nærmere enn 5 kilometer fra nasjonale laksevassdrag (er offentlig regulert).
- Områder som ligger nær større ansamlinger av hytter / fritidsbebyggelse.
- Områder som ligger nær større boligområder.
- Lokaliteter som kommer i konflikt med badeplasser og andre viktige friluftsinnteresser.
- Lokaliteter som kommer i konflikt med farleder for fritidsbåter.
- Lokaliteter som kommer i konflikt med områder som aktivt benyttes av yrkesfiskere.
- Lokaliteter som kommer i konflikt med gyte- og oppvekstområder for viktige fiskebestander.

For de tre første punktene vil lokale prioriteringer måtte spille en vesentlig rolle for utfallet av vurderingene. Hovedutfordringen i Trondheimsfjorden er at så få kommuner har utarbeidet arealplaner for sjø, slik at de nødvendige lokale prioriteringer ikke foreligger. Kystverket og de lokale havnemyndighetene synes i større grad enn tidligere å ta med farleder for fritidsbåter i sine vurderinger.

I forhold til vurderingene over, kan vi oppsummere:

- Det bør være lite problematisk å legge enkeltanlegg for oppdrett av torsk i områder langs sørøstsiden av Trondheimsfjorden dersom de ikke kommer i konflikt med forhold nevnt i strekpunktene over.
- Hovedtyngden av oppdrettsanlegg for torsk bør plasseres i mer tynt befolkede områder, i praksis vil dette være i områder som ligger utenom de tett befolkede områdene på sør og sørøstsiden av fjorden fra Orkdal til Steinkjer.
- Antall konsesjoner og lokaliteter i Trondheimsfjorden bør økes og bygges ut gradvis for å få erfaring.
- Kommunene som sogner til Trondheimsfjorden bør utarbeide arealplaner for sjø. Dette vil sikre lokal prioritering, vil kunne dempe eventuelle konflikter og lette arbeidet for tiltakshavere.

8.5 Potensial for akvakultur av torsk i Trondheimsfjorden – en sammenstilling

Potensialet for oppdrett av torsk i Trondheimsfjorden kan ikke angis med et tall for en fremtidig maksimal årlig produksjon. Potensialet må heller vurderes ut fra hvordan situasjonen er for viktige forhold som biologisk produksjonspotensial, hvilke områder er egnet for oppdrett og hvilke områder er lite konfliktfylt i forhold til andre brukerinteresser. Disse forholdene er i stor grad vurdert tidligere i dette kapittelet og fremstillingen i det videre bygger i hovedsak på vurderinger som er gjort der.

Den biologiske produksjonskapasiteten er meget stor og bør etter vår oppfatning ikke være begrensende for en utvikling av torskeoppdrett i Trondheimsfjorden (se kapittel 8.4.1).

Vi konkluderer med at det er betydelige geografiske områder som med stor sannsynlighet egner seg godt til torskeoppdrett, og den teknologiske utviklingen vil sannsynligvis utvide disse områdene. Her kan det være fornuftig å foreta nærmere undersøkelser for å kartlegge hvilke områder som er best egnet, noe som både vil være nyttig for etablerere av

torskeoppdrett og for kommuner som skal utarbeide arealplaner for sine sjøområder. Følgende forhold vil redusere det tilgjengelige området for torskeoppdrett (se kapittel 8.4 for detaljer):

- Påvirkning av ferskvann og islegging.
- Forurensning.
- Umiddelbar nærhet til byer og større tettsteder.
- Områder som er regulert i henhold til lov eller forskrift (blant annet fredete områder og utløp av nasjonale laksevassdrag).
- Veterinære krav til minsteavstand mellom oppdrettsanlegg.

Trondheimsfjorden har betydelige geografiske områder der det foregår begrenset med annen aktivitet i dag og der det bør være lite konfliktylft å lokalisere oppdrettsanlegg for torsk. Men også andre områder, der det i dag foregår annen aktivitet, bør kunne være aktuelle for torskeoppdrett dersom man tar hensyn til forhold som større boligområder, større områder for hytter og fritidsbebyggelse, viktige friluftsinnteresser, farleder for fritidsbåter, fiskeområder og gyte- og oppvekstområder for viktige fiskebestander (omtales nærmere i kapittel 8.4). Her vil et svært viktig tiltak være at kommunene som sogner til Trondheimsfjorden utarbeider arealplaner for sjøområdene. I enkelte områder bør det vurderes å utarbeide felles arealplaner for å sikre en samordning av interessene i større områder. Som et eksempel kan det være naturlig å utarbeide en plan for det området av Trondheimsfjorden som ligger mellom Tautraryggen og Skarnsundet.

Moderne fiskeoppdrett er mindre arealkrevende enn det var tidligere da produksjonen i dag i stor grad er samlet på færre, men meget gode lokaliteter. Det vil derfor ikke være nødvendig med et stort antall lokaliteter for å produsere en betydelig mengde oppdrettstorsk. På en lokalitet godkjent for fire konsesjoner kan man ved full utnyttelse på gode lokaliteter produsere 4 000 tonn/år på en generasjon, det vil at man på 10 lokaliteter kan produsere 40 000 tonn årlig. Dersom man for hver av disse lokalitetene går ut fra at man også trenger en lokalitet til torsk i vekst og at en lokalitet til en hver tid ligger brakk, så vil behovet være 30 klargjorte lokaliteter der det vil være fisk på 20 av disse til en hver tid.

I tillegg kommer forholdet til viktige interesser i Trondheimsfjorden som villaksen, torske- og sildebestandene, fiskeaktiviteten og andre interesser som er behandlet i denne konsekvensutredningen. Felles for flere av disse områdene er at det finnes lite dokumentasjon, blant annet gjelder det mulige interaksjoner mellom rømt oppdrettstorsk og villaks, sjøørret, torsk og sild. Etter vår oppfatning er sannsynligheten liten for at torskeoppdrett i moderat omfang skal påvirke disse vesentlig i negativ retning. Imidlertid bør man søke å bedre kunnskapsgrunnlaget ved å initiere forskning og utredninger som bedre dokumenterer sammenhenger og effekter

Avbøtende tiltak og behov for nærmere undersøkelser:

- Kommunene som sogner til Trondheimsfjorden bør utarbeide arealplaner for sjø. Det bør vurderes å utarbeide felles planer for enkelte områder.
- Gjennomføre en kartlegging med sikte på å identifisere gode områder for torskeoppdrett i Trondheimsfjorden.
- Gjennomføre en kartlegging av torskebestanden i Trondheimsfjorden med sikte på å estimere størrelsen på bestanden.
- Fremskaffe mer kunnskap om interaksjoner mellom oppdrettet og vill fisk.

Tiltak og behov for nærmere undersøkelser for andre temaer er foreslått under det enkelte kapittel der de er behandlet.

Ut over dette vises det til konsekvensutredningen som ligger på Fiskeridirektoratet Region Trøndelag sin hjemmeside.

Vurdering:

Av utredningsprogrammet går det fram at følgende tema skal utredes:

- Potensialet for oppdrett i Trondheimsfjorden
- Samferdsel/ skipstrafikk (farleder) og kulturminner (matinarkeologi).
- Fiskeriaktivitet (både næringsfiske, fritidsfiske og turfiske
- Oppdrett av torsk og forholdet til villtorsk og sild i Trondheimsfjorden
- Oppdrett av Torsk og forholdet til vill- laks i Trondheimsfjorden
- Oppdrett av Torsk og forholdet til friluftstinteresser som hytteområder, badeplasser.
- Kulturminner (matinarkeologi).
- Nærmere undersøkelser (blant annet foreslå undersøkelser med sikte på å overvåke og klargjøre de faktiske virkningene av tiltaket).

Videre anmodet samkommunestyret i sin uttalelse at følgende også burde tas inn i konsekvensutredningen:

- Oppdrettsnæring i Trondheimsfjorden i forhold til bærekraftig utvikling.
- Mulige forurensninger, håndtering av avfall og avbøtende tiltak.
- Mulige konflikter i forhold til tett befolkede områder langs Trondheimsfjorden
- Samfunnsmessige virkninger
- Beskrivelse av aktuelle områder for lokalisering av akvakultur for torsk.
- Miljøstatus i Trondheimsfjorden.

De ulike temaene belyses i noe varierende grad i konsekvensutredningen. Den gir ikke fullgode svar på alle temaene. Det ville vært ønskelig med en klarere dokumentasjon av følgende:

- Oppdatert miljøstatus i Trondheimsfjorden.
- Geografisk angivelse av egnede områder for torskeoppdrett
- Geografisk angivelse av områder som ikke egner seg for torskeoppdrett
- Beskrivelse av konsekvenser ved utnyttelse av produksjonskapasitet opp til 300 000 – 400 000 tonn pr år. (max produksjonstall hentet fra konsekvensutredningen) - risikovurdering.
- Påvirkning av båtliv/ friluftsliv/ allmennhetens interesser
- Samfunnsmessige virkninger.

Konsekvensutredningen skal utrede konsekvensene av den planlagte etableringen.

Denne saken dreier seg om hvordan oppdrett av inntil 300 000 – 400 000 tonn torsk årlig (max produksjonstall hentet fra konsekvensutredningen)

vil påvirke Trondheimsfjorden i videste forstand. Trondheimsfjorden har høy kvalitet som laksefjord og som gytsted for en rekke fiskearter. Konsekvensutredningen oppfattes som noe mangelfull når det gjelder hvordan torskoppdrett i så stort omfang vil påvirke den eksisterende villfiskebestanden. Det er ikke gjennomført nye undersøkelser i forbindelse med utredningen. Den bygger på eksisterende (eldre) rapporter. Oppdaterte undersøkelser som belyser dagens situasjon i Trondheimsfjorden, ville gi et sikrere grunnlag for konsekvensutredningen. Konsekvensutredningen bør også omfatte en risikovurdering i forbindelse torskoppdrett i Trondheimsfjorden.

Akvakultur er en viktig næring, særlig i kyststrøkene. Torskoppdrett er relativt ny aktivitet innenfor denne næringen. Det hevdes at den trolig vil bli en vekstnæring innen akvakulturen. Skal denne utviklingen lykkes i Indre Trondheimsfjord er det viktig at slike etableringer settes inn i et helhetsperspektiv. Det er særlig viktig å se oppdrettsnæringen i sammenheng med bærekraftig utvikling. Dette gjelder i forhold til biologisk mangfold i sjøen, bruk av sjøareal og i forhold til nærliggende strandsone og landareal samt håndtering av mulige forurensninger som følger med virksomheten.

Trondheimsfjorden er noe mer en et viktig område for fiskeoppdrett. Den er også et veldig viktig friluftsområde for svært mange av innbyggerne i regionen.

Konsekvensutredningen oppfattes å ha sterk fokus på mulighetene for etablering av torskoppdrett uten fullt ut å gi svar på hvilke konsekvenser dette vil medføre i forhold til hovedpunktene som er nevnt ovenfor. Den gir ikke klare nok svar på flere av disse forholdene.

Det er naturlig å anta at etablering av torskoppdrett som næring vil ha samfunnsmessige virkninger i regionen. I denne forbindelse kan det pekes på virkninger i forbindelse med levering av varer og tjenester i byggeperioden og i forbindelse med vanlig drift. Oppdrettsnæringen bør skape nye arbeidsplasser og økt bosetting i berørte kommuner. Dette er et tema som er lite belyst i konsekvensutredningen. Beregninger indikerer at sannsynlig produksjonskapasitet ligger i størrelsesorden på ca 300 000 – 400 000 tonn pr. år. Det anses som en svakhet ved konsekvensutredningen at det ikke er våget å antyde hva en slik årsproduksjon vil bety av ringvirkninger i regionen. En kan ikke se bort fra at resultatet av verdiskapningen på sjøarealene i Trondheimsfjorden i mindre grad vil komme regionen til gode. Det stilles sjøareal til disposisjon for denne virksomheten uten at det gis klare nok garantier for hva dette vil tilføre lokalsamfunnet av positive ringvirkninger. Som kompensasjon bør vertskommunene for oppdrettsanlegg kunne beregne en årlig arealavgift for bruk av sjøareal til oppdrettsformål. Dette blir utredet av de sentrale myndighetene.

Ut fra en helhetsvurdering anbefales følgende:

Innherred samkommunestyre slutter seg til hovedtrekkene i den foreliggende konsekvensutredningen for akvakultur av torsk i Trondheimsfjorden men vurderer den som noe mangelfull på enkelte områder.

Konsekvensutredningen må suppleres med tilleggsutredning av følgende tema:

- Oppdatert miljøstatus i Trondheimsfjorden - (nye undersøkelser er nødvendig).
- Geografisk angivelse av egnede områder for torskeoppdrett.
- Geografisk angivelse av områder som ikke egner seg for torskeoppdrett.
- Nærmere beskrivelse av konsekvenser og risiko ved utnyttelse av produksjonskapasitet opp til 300 000 – 400 000 tonn pr år.
- Påvirkning av båtliv/ friluftsliv/ allmennhetens interesser ved maksimal produksjon.
- Samfunnsmessige virkninger.

Tilleggsutredningen må foreligge før konsekvensutredningen sluttbehandles.

Innherred samkommune

Sakspapir

Kommunedelplan vindmøller Verdal og Levanger

Saksbehandler: Øivind Holand	Arkivref: 2007/4985 - /143
E-post: ovind.holand@innherred-samkommune.no	
Tlf.: 74048512	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Samkommunestyret	30.08.2007	35/07
Verdal kommunestyre		
Levanger kommunestyre		

Administrasjonssjefen tilrår at Samkommunestyret innstiller til Verdal kommunestyre og Levanger kommunestyre på slikt vedtak:

Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 20 – 5 vedtas ”Kommunedelplan vindmøller for Verdal og Levanger”, revidert 14.8.07.

De rettelser som framgår av kommentarer til høringsuttalelsene er innført i planen.

Vedlegg:

Kommunedelplan Vindmøller for Verdal og Levanger.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Høringsuttalelser

Saksopplysninger:

Samkommunestyret hadde ”Kommunedelplan Vindmøller for Verdal og Levanger” til behandling i møte 3. mai som sak 12/07, og fattet følgende vedtak: ”Med hjemmel i Plan- og bygningsloven § 27-1 nr.2 sendes ”Kommunedelplan vindmøller for Verdal og Levanger” på høring og legges ut til offentlig ettersyn”.

Kommunedelplanen ble etter klagebehandling vedtatt oppstartet 13.6.06. Arbeidet skulle i flg. vedtak slutføres innen 1 år. Dette har vært målsetningen. Pga lovpålagt høringsperiode ble fristen satt til 8. juni dvs. 1 uke for sent til å kunne behandles i junimøtet. Som eneste slik plan i landet, har dette vært en meget arbeidskrevende oppgave.

Følgende har uttalt seg til planen: Fylkesmannen i NT, Nord-Trøndelag fylkeskommune, Sametinget, Områdestyret i Nord-Trøndelag, Statens vegvesen, NVE, NTE, Naturvernforbundet, Forum for natur og friluftsliv i Nord-Trøndelag, Levanger og Verdal Landbruksforum, Bjørn Harald Lundsvoll, Johannes Sollid.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag:

Landbruksavdelingen: Ingen vesentlige merknader. Påpeker at næringsutvikling på basis av utnyttelse av energikilder i gitte tilfeller kan ha en viktig funksjon i framtiden. Viktig at kriterier for lokalisering og omfang av slike vindmøller blir utformet slik at de gir reel mulighet for avveininger mot de næringsmessige sider av etableringene.

Miljøvernnavdelingen: Nytt og spennende plangrep. Antakelig ingen andre kommuner som har laget en slik plan.

” Planforslaget inneholder rammer og kriterier for lokalisering og omfang av vindmøller som, selv om det ikke medfølger et temakart, gir et godt utgangspunkt for håndtering av fremtidig utbyggingstiltak. Kriterieoppsettet ivaretar viktige miljøhensyn som områder med biologisk mangfold, områder med inngrepsfrie natur og områder som er viktig for friluftsliv- og landskapsopplevelse, og kommunedelplanen er et plangrep som man etter hvert kan høste erfaringer av”.

Kommunal og administrasjonsavdelingen: Viser til tidligere muntlige tilbakemeldinger.

Nord-Trøndelag fylkeskommune:

”Det er positivt at samkommunen utarbeider en kommuneplan for vindmøller, da dette vil gi et helhetlig vurderingsgrunnlag og kriterier for behandling av vindmølleanlegg og ikke minst en administrativ og politisk gjennomgang av problematikken”. Viser også til de ulike saksganger etter reguleringsformål og størrelse.

Det vises også til fylkestingets vindkraft-behandling hvor det bl.a. heter: ”Fylkestinget er skeptisk til ytterligere vindparkplaner i fylket, før erfaringene er vunnet gjennom etablering av de store vindparkplanene i Ytre Namdal, Flatanger mv. Vindkraftplanene knytta til Leksvik kommune mv bør stilles i bero. Negative konsekvenser, spesielt for reiselivsnæringen, må tillegges vekt”.

Tilnæringsmåten med en tematisk kommunedelplan er utfordrende og det er nødvendig med en stor grad av presis formulering i kriteriesettingen for å få et tilfredsstillende styringsverktøy. Vanskelig å sette meningsfylte og logiske kriterier for alle ulike forhold i kommunene.”kriteriet ikke nærmere enn 400 m fra fugler på trekk er umulig å forholde seg til”.

Kriteriene er et godt grunnlag for å gjøre politiske avveininger. Anbefaler at planen oppfølges med utarbeidelse av temakart til kommunedelplanen for enkelte områder hvor dette er mulig/tjenelig.

Når det gjelder kulturminner ber en i kap. 6.9 å gjøre følgende endringer:

- Under Typer av kulturminner og kulturmiljøer tilføyes... eller freda... slik at setningen blir:

Særegne eller freda bygninger og bygningsmiljøer.

- Tilføyning av nytt strekpunkt ”Verneverdige områder som inngår i Verneplan for kulturmiljø”

- Siste setning i sammenstillingen for kapitlet bør endres til: ”Vurderingsgrunnlaget i kapitlet kan gi grunnlag for avslag etter Pbl §74.2 Skjønnhetsparagrafen, etter Pbl § 92 siste ledd og etter Kulturminneloven § 3”.

Kommentar:

Kriterier/grenseverdier som blir presise nok for saksbehandling kan være meget vanskelig å lage/praktisere. Grenseverdien for avstand til trekkfugler er endret til "400 m til..... fuglers trekkruer". En har bevist unngått å lage geografiske temakart. Dette ville vært uforholdsvist arbeidskrevende, unøyaktig og gi mange muligheter til mistolking. I forhold til kommentarene angående kulturminner er forslagene lagt inn i planen.

Sametinget:

Sier seg enig i fylkeskommunens kommentar angående forholdet til kulturminner og kulturmiljø. Viser ellers til departementets veileder "Retningslinjer for planlegging og lokalisering av vindkraftverk" som er på høring.

Kommentar:

Retningslinjene som er på høring har vært en av kildene for planen

Områdestyret i Nord-Trøndelag:

En har mottatt samlet saksframstilling fra områdestyret med saksframstilling, saksvurdering og vedtak. Saksframstillingen beskriver planen på vanlig måte.

I saksvurderingen berømmer reindriftsagronomen samkommunen for å utarbeide en helhetlig plan, og at dette gjør en evt. utbygging mer forutsigbar og vurderingen mer helhetlig.

Det vises til at reindriften er en presset næring og at en undersøkelse påpeker at 25 % av beitearealet er sterkt forstyrret/tapt som følge av inngrep. "Ved samlet for stor aktivitet i et område vil reinen trekke unna. Unnvikelseseffekten har vist seg å være på oppimot 83 %". Det er dokumentert at vindkraftverk har negativ innvirkning. "Det synes derfor noe vagt å skrive at vindkraftanlegg kan ha negative konsekvenser dersom nøkkelområder blir berørt".

Områdestyrets vedtak:

1. Områdestyret for reindrift er positive til at Innherred samkommune har tatt tak i vindkraftutbyggingen i området og utarbeidet en egen kommunedelplan.
2. Områdestyret anser en vindkraftutbygging å ha negative konsekvenser for reindriften og anmoder samkommunen om å endre ordlyden i tekstdelen til: "vindkraftanlegg har negative konsekvenser for reindriften dersom nøkkelområder blir berørt". Og videre at "vindkraftutbygging ikke skal føre til ulemper for reindriftsnæringen".

Kommentar:

"Vindkraftanlegg har negative konsekvenser for reindriften dersom nøkkelområder blir berørt" er lagt inn i teksten. En har ikke funnet å kunne fjerne "vesentlige" i kriteriet: "Vindkraftanlegg skal ikke føre til vesentlige ulemper for reindriftsnæringen"

Statens vegvesen:

”På nåværende tidspunkt har Statens vegvesen ut fra veg- eller trafikksikkerhetsmessige vurderinger ingen merknader til planen. Dersom dette medfører bygging av nye veger og avkjørsler, ev. endringer av bestående avkjørsler, må det søkes om tillatelse i hvert enkelt tilfelle”.

NVE:

NVE er delegert myndighet til å treffe konsesjonsvedtak om å bygge og drive vindkraftverk. Hvis komponenter av anlegget har spenning over 1kV er hele tiltaket konsesjonspliktig. Ved produksjon kun til eget bruk (ikke levering til det lokale fordelingsnett) vil tillatelsesprosessen kun skje gjennom en avklaring mot Plan- og bygningsloven og byggesøknad etter denne loven.

En tilknytning til det eksisterende kraftnettet vil være konsesjonspliktig og kreve søknad om anleggskonsesjon.

Anlegg som er konsesjonsbehandlet etter energiloven er unntatt byggesaksbestemmelsene i plan- og bygningsloven. Anlegg som er konsesjonsbehandlet vil dermed ikke være omfattet av Pbl §§ 70 (Plasseringsbestemmelsen) 74.2 (Skjønnhetsparagrafen).

Kommunen vil måtte avklare tiltaket i forhold til planbestemmelsene i plan- og bygningsloven, dvs. om tiltaket krever utarbeidelse av reguleringsplan eller om det skal gis dispensasjon fra reguleringsplikten og gjeldende arealbruk i kommuneplanens arealdel. Tabell på s. 7 bør endres.

Fargevalg er nevnt under skjønnhetsparagrafen som et vurderingstema. NVE gjør oppmerksom på at vindturbiner som overstiger 60 m kan defineres som luftfartshinder. Det er avklart med Luftfartstilsynet at disse av hensyn til flysikkerheten skal være hvite eller lys grå.

Samkommunen gir en god gjennomgang av lokaliseringsfaktorer. NVE knytter noen kommentarer til forholdet mellom havørn og vindkraft i forbindelse med utbyggingen på Smøla.

I kap. 6.8 påpekes det at vindturbiner bør organiseres i grupper og være geometrisk ordnet. Terrenget er ofte kupert og definerte oppstillingsmønstre kan gå på bekostning av energiproduksjon/lønnsomhet. NVE bemerker at vindkartlegging og detaljplassering i slike områder er avgjørende for å sikre optimal produksjon og lønnsomhet for vindkraftverk, men også viktig for å unngå redusert levetid pga belastning av anlegget.

Grenseverdiene i kap. 7 synes fastsatt på bakgrunn av mangelfull dokumentasjon. NVE mener det er uheldig med fastsatte grenseverdier uten at det er begrunnet ut fra mulige negative virkninger.

Kommentar:

NVE har kommet med mange viktige og nyttige merknader. I arbeidet med kommunedelplanen ble det forsøkt å knytte til seg ekspertise(NTE) innen praktisering av energiloven og energiproduksjon uten å lykkes. Høringsuttalelsen har gitt

opplysninger som ikke har framkommet verken i de planer, veileder eller utredninger som vi har hatt tilgang på.

Følgende endringer er gjort i kommunedelplanen på grunnlag av NVE's merknader:

- Tabellen s. 7*
- Inndeling av vindkraftverk etter formål (s.8) er endret slik at det klart framgår når søknader behandles som byggesak, konsesjonsbehandles og planbehandles.*
- Forurensingsloven (s. 8) er noe forkortet*
- Vindkraft i samsvar med LNF-formålet: 6. avsnitt er uthevet og klargjort i forhold til kommunal behandling.*
- 1. avsnitt er utbedret.*
- Avsnittet om dispensasjon er omskrevet (s. 12).*
- Samordnet saksgang (s.14), klargjort noe i teksten.*
- Flere enkeltstående vindkraftverk eller lokalisering i grupper (s. 23). Avsnittet er noe omskrevet og kravet til geometrisk oppstilling er tatt bort.*

Grenseverdiene er satt etter et faglig skjønn og pga. litteraturstudier.

Fagkommentarene under høringen har ingen kommentar til grenseverdiene.

NTE:

Stiller seg positiv til planen, men ønsker tilsendt mer detaljerte planer for ytterligere kommentarer etter hvert som disse foreligger.

Kommentar:

En forstår dette slik at NTE ønsker tilsendt planer når konkrete utbyggingsplaner foreligger.

Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag:

Ber om at kommunen avventer sluttbehandlingen av kommunedelplanen i påvente av en fylkes/regional plan.

Mange argumenter taler mot spredt vindkraftutbygging både på kysten og i innlandet, et krav at prosjekter ses i sammenheng. Viser til planprogrammet for fylkesdelplanen for Sør-Trøndelag. Fylkesplanen gjør det lettere å ta stilling til enkeltprosjekter og se sumvirkninger av disse.

Roser et grundig arbeid, og Naturvernforbundet er enig i at det legges strenge kriterier til grunn og en "føre var"-holdning er helt vesentlig. Kan i hovedsak slutte seg til sammenstillingen kap 7.0, men det er vanskelig å vurdere detaljerte grenseverdier. "... Vindkraftanlegg vil med sin store arealbruk og de store dimensjoner på turbinene som gjør de synlige i vid omkrets, kunne få stor virkning på muligheten til fortsatt utvikling av friluftslivet". Trekkfugl/trekkruiter må mer tydelig inn i retningslinjene. Anbefaler at retningslinjene blir sammenholdt med forslagene i fylkesdelplanen for Sør-Trøndelag.

Kommentar:

Det har vært stort tidspress på dette planarbeidet og en har ikke mulighet til utsettelse uten nytt politisk vedtak. Skulle det vise seg at kommunedelplanen strider mot framtidig regional plan, kan det bli aktuelt å revidere planen. Teksten for trekkruter er endret. Planen bør gi bra styring i forhold til friluftsliv.

Forum for natur og friluftsliv i Nord-Trøndelag:

Forumet vurderer planen ut fra de to store og globale miljøproblemene:

Menneskeskapte klimaendringer og reduksjon av naturmangfoldet. Norge er gjennom Klimakonvensjonen og Kyotoprotokollen forpliktet til å redusere klimagassutslippene. Klimaendringene er en stor trussel mot den fattige del av verden og på sikt også en trussel mot naturmangfoldet. ”Kystnaturen må forvaltes på en forsvarlig måte for å forhindre at naturmangfoldet blir forringet, og slik at muligheten for utøvelse av friluftsliv og turisme ikke blir redusert”. ”Erfaring fra naturforvaltningen viser at det er nødvendig å vurdere forskjellige utbyggingsprosjekter og naturens varierende egenskaper i sammenheng. Det er ikke forsvarlig å avgjøre vindkraft-søknadene en for en”.

”Dokumentet er et godt grunnlag for å luke ut flere av vindkraftplanene som er uakseptable fordi de er tenkt i områder eller på lokaliteter hvor de negative konsekvensene for naturen og for friluftslivet er for store.

Forum for natur og friluftsliv i Nord-Trøndelag ser positivt på en utbygging av vindkraft i Norge, men det er avgjørende at den ikke skjer på bekostning av sentrale natur- og miljøverdier og friluftsverdier. Vi synes det er meget positivt at det nå er utarbeidet retningslinjer for planlegging og lokalisering av vindkraftanlegg, og vi synes disse gir godt grunnlag for å vurdere ulike vindkraftprosjekter i seg selv og i sammenheng med hverandre, men vi mener at det bør foreligge en overordnet plan på fylkes eller regionalt nivå for å kunne vurdere evt. negative effekter på naturmiljøet. Dette er viktig for å sikre en forsvarlig utbygging. Vi anbefaler derfor at Innherred samkommune avventer godkjenning av vindkraftutbygging til det foreligger planer på fylkes- eller regionalt nivå”.

Uttalelsen er tilsluttet av fylkeslagene for Norsk Ornitologis Forening og Norges Jeger og Fiskerforbund.

Kommentar:

Viser til kommentar til Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag

Levanger og Verdal Landbruksforum:

Mener at utbygging av vindmøller kan ha stor positiv ringvirkning for enkelte gårdbrukere. ”For at vindkraftverket skal ligge innen LNF-formålet, så etter planen må gården bruke > 70 % av produsert energi...” Synes dette er feil. Mange gårdbrukere har vanskelig for å finne ut hvor mye energi de bruker, flere energikilder. Vanskelig å garantere en viss produksjon. Oppfordres til å bruke mer energi enn nødvendig. Utvidelse av driftsbygning fører til økt energibehov.

Det er bare storfeprodusenter med melkekvote som har lov til å starte samdrift. Landbruksforumet mener at antall eiere ikke skal være bestemmende for størrelsen på

vindmølla.

Ved at en gårdbruker videreselger kraft på eget nett, vil vedkommende få et stort forbruk når energien måles i tilknytningspunktet til nettet. Videre uttrykker landbruksforumet at ved utbygging av mikro- eller minivannkraftverk er det ingen krav til hvor mye energi en selv bruker, forskjellsbehandling.

”Så vårt forslag er at begrepet ”vesentlig”, som det ikke er gitt tolkning på. Ikke setter begrensninger opp i mot eget forbruk, men heller motivere gårdbruker til å kjøpe vindmøller som har en hvis overskuddskraft. Da det vil gi positive ringvirkninger på kraftnettet”.

Mener at en vindmølle som bygges i tilknytning til gården, ikke skal bygges for langt i fra gårdstunet. Med for stor avstand vil det se ut som de er ”uvilkårlig” plassert. Avstand til naboer og fritidsboliger bør bestemmes etter støydiagram. Omgivelsene påvirker støypåvirkningen. Viser til andre støykilder og at vindmøllestøyen vil være til sjenanse for gårdbrukeren og ingen andre. Ofte er vindstøyen større enn støyen fra mølla. Nærmere plassering vil gi bedre tunløsning, enklere oppkobling, bedre effektutnyttelse.

”Så vårt forslag er plassering i vindkraftverk innenfor LNF-formålet ikke har en spesiell avstand til gårdstunet, men har en avstand på 200-250 meter til naboer og fritidseiendommer. Gårdsbruk utenfor LNF-formålet bør ha en avstand 2 ganger navhøyde og 200-250 meter til naboer og fritidseiendommer”.

Mener at vindkraftverkets høyde må defineres ut fra navhøyde over bakken.

Bondeorganisasjonene har blitt enige med ligningsmyndighetene at vindmøller tilknyttet gården kalles gårdsvindmøller.

Kritiserer tiden som er brukt til saksutredning og planutredning.....”på en så grei og liten sak”. Synes saken har blitt forskjellsbehandlet i forhold til andre saker lokalt. Viser til monument ved E6 og brentkalkovn.

Kommentar:

Bestemmelsene om Landbruk Pluss avgjør kun behandlingsmåten av en søknad. Hvis søknaden ikke er i hht regelverket i Landbruk Pluss kan tiltaket fremmes gjennom en privat reguleringsplan eller dispensasjonssøknad fra reguleringsplankravet med påfølgende byggesakssøknad. Er det konsesjonskrav for tiltaket må det også planavklares. Høringsuttalelsen gir inntrykk av at forholdet til Landbruk Pluss og Pbl/ behandlingsmåten er misforstått.

For at en søknad skal behandles etter bestemmelsene i Landbruk Pluss settes det et krav om at eget bruk er vesentlig. Grensen for vesentlig er foreslått i samråd med fylkesmannens jurister. De fleste gårdbrukere får levert strøm via en distributør, en kan ikke se at problemet med å fastslå strømforbruket er stort. Ved utregning av %-vis eget bruk bør produksjonen fastslås av mølleprodusent. Utregningen må skje ut fra de behov en ser i nærmeste framtid. Viser utregningen at eget forbruk er < 70 % blir den

kommunale behandlingen en annen (som påpekt ovenfor). Kan ikke se at det har noe med forbruket i ettertid å gjøre.

I forhold til samdrift: Behandlingsmåten av søknader i forhold til bestemmelsene i Landbruk Pluss misforstås.

Ved videresalg av strøm: Utrekningsmåten for "vesentlig" eget forbruk etter bestemmelsene i Landbruk Pluss har ikke noe med videresalg å gjøre.

Landbruksforumets påstår om at det er andre regler for utbygging av mikro- og minivannkraft gjelder også Landbruk Pluss. Påstanden er feil. Departementenes veileder om Plan- og bygningsloven og Landbruk Pluss inneholder de samme krav ved slik utbygging som for vindkraftutbygging. Forskjellen er at kommunedelplanen tolker " hvis anlegget i det vesentlige forsyner garden med egen energi".

Forslag til avstand mellom vindkraftanlegg og bosetting/fritidsbebyggelse er begrunnet i: Støy, skygge, flimmervirkning og refleks fra rotorbladene og fare for nedfall av mekaniske deler, men også den visuelle oppbygningen av gården. Framsatte grenseverdier er i tråd med det landbruksforumet fremmer: "Ved plassering nærmere enn 350 m kreves det støy- og skyggediagram for å dokumentere grad av konfliktfrihet". En forutsetter at dagens og framtidens beboere på gårder ikke skal belastes med støy i større grad enn andre beboere.

Vindkraftanlegg er helt forskjellig i forhold til gårdshusene når det gjelder form, høyde/størrelse, materialbruk og farge, men også bevegelse. Ut fra en landskapsarkitektonisk vurdering blir anleggene å oppfatte som fremmedelement i gårdsanleggene. En mellom-avstand vil være uheldig da anlegget verken blir en del av tunet eller helt ut av tunet. Det tradisjonelle trøndertunet har en tett firkantet borg-karakter hvor bygninger som ligger nesten inntil/nærme virker uheldig på tunkarakteren.

Vindkraftverkets høyde. KRD har uttrykt at høyden kan defineres av kommunene selv. Ved direkte forespørsel til NVE har de ikke noen kommentar til kommunens definisjon av høyde. Rotorbladet påvirker omgivelsene både ut fra størrelse og bevegelse og er derfor valgt som utgangspunkt for definisjon på høyde.

Departementet benytter ikke gårdsvindmøller som begrep i sin veileder. Plandokumentet kan ikke påvirkes av ligningsmyndighetenes betegnelser.

En sammenligning med tidsbruken for enkeltsaker og gjennomføring av et pionerarbeid for en hel kommunedelplan blir meningsløs.

Bjørn Harald Lundsvoll:

Kommentarene er stort sett de samme som for Levanger og Verdal Landbruksforum. En gjengir her derfor bare kommentarer som avviker.

Lundsvoll spør om hvor stor mølla må være for den skal behandles innenfor LNF-formålet. Eksemplifiserer med en minimølle som produserer 35 watt pr time.

Viser til samme vanskeligheter til å måle energiforbruket på gården, likeledes ved videresalg og ved utvidelse av driftsbygning.

Kommenterer egen innkjøpt turbin. Beskriver at han kan redusere produksjonen, men at dette vil resultere i større slitasje.

”Hvis jeg selger strømmen til mine naboer, via mitt private nett. Da beregnes det som mitt energiforbruk. Jeg har et 690 Volt’s anlegg, da er det i.h.t. energiloven søknadsfritt og konsesjonsfritt og bygge det nødvendige nettet. Jeg kan ikke forstå at det skal ha betydning for meg om hvor stor vindmølla skal være, skal bestemmes av i hvilken kabel energien går i”.

Kommenterer avstand til gårdstunet.

Kommenterer definisjon av høyden på vindkraftverk.

Kommenterer behandlingstid og forskjellsbehandling.

Kommentarer:

Angående størrelse på mølla og søknad. Landbruk Pluss og de fortolkninger som planen gir, beskriver kravene for at en søknad skal behandles innenfor LNF-formålet. Plan- og bygningsloven setter grenser for hva som skal behandles som byggesak.

Har misforstått behandlingen av de forskjellige typer søknader. Planlegges en større mølle enn reglene i Landbruk Pluss tilsier, blir søknaden behandlet gjennom privat reguleringsplan/søknad om dispensasjon fra reguleringsplankravet i tillegg byggesøknad. Behandlingen av søknaden har ingen ting med etterfølgende drift å gjøre.

Salg av strøm har ikke noe med søknader eller behandling etter kommunedelplanen å gjøre.

Se ellers kommentarene til Levanger og Verdal Landbruksforum.

Johannes Sollid:

Han finner liten logikk i at ”vindmøller kan setjast opp under forutsetning at ein ikkje leverar på nettet meir enn 30 % av det dei brukar sjølv”. En må ta utgangspunkt i hva linja inn til gården tåler. Har ellers noen kommentarer på tilskudd fra myndighetenes side.

Kommentar:

Omsetning av strøm er uvedkommende for kommunedelplanen. Dette sammenblandes med søknadsprosessen i forhold til Landbruk Pluss. Planen handler om inndeling av søknader og behandling av disse, lovverk samt kriterier/grenseverdier for behandlingen.

Vurdering:

Arbeidet med kommunedelplanen har vært meget omfattende, men også lærerik. Administrasjonen vil etter at planen er vedtatt få et nyttig styringsredskap samtidig som administrasjonen har blitt skolert i et komplisert regelverk.

Høringen har vist at stoffet er tungt tilgjengelig og vanskelig å framstille slik at det forstås. Dette kompliseres av forholdet til Landbruk Pluss.

Landbruk Pluss er statens bidrag for å forenkle saksgang og behandling etter Plan- og bygningsloven. Retningslinjene her er meget utsvevende og vanskelig/upresist å styre etter. I prosjektgruppen var det full enighet om at begrepet ”vesentlig” måtte defineres. Søknader som kommer inn under definisjonen for Landbruk Pluss skal behandles som byggesak. Kommunedelplanen stiller krav til søknadens innhold og behandling ut fra lovverk og grenseverdiene som er satt opp i planen.

Vindkraftverk også som enkeltstående anlegg defineres som store bygninger etter Pbl som det kreves reguleringsplan for. Unntak er tiltak som kommer inn under Landbruk Pluss. Ut fra bestemte prosedyrer kan tiltak søkes unntatt reguleringsplikten ved å søke dispensasjon fra Pbl § 23 og gjeldende kommuneplan. Om tiltaket ikke tilfredsstiller kravene i Landbruk Pluss har tiltakshaver selvsagt som vanlig muligheten til å fremme tiltaket gjennom privat reguleringsplan/søknad om dispensasjon.

Konsesjonsplikten hjemlet i Energiloven er utelukkende knyttet til spenning. Hvis anlegget har komponent(er) med spenning over 1000 V er tiltaket konsesjonspliktig. Dette gjelder også ved tilkobling til eksternt nett hvor spenningen er over 1000 V. I de aller fleste tilfeller blir det snakk om konsesjonsbehandling.

Følgende mulige behandlingsmåter framgår av side 14:

Oppsummering av behandlingsmodeller:

- A. Vindkraftanlegg i samsvar med LNF-formålet.
Behandling: Kommunal byggesak, Pbl §§70, 74.2, kulturminneloven, forurensningsloven samt etter kommunedelplanens grenseverdier
- B. Vindkraftverk ikke i samsvar med LNF-formålet.
Behandling: Konsesjon og behandles i kommunen som plansak/dispensasjon fra kravet til reguleringsplan og gjeldende arealbruk i kommunens arealdel.
- C. Konsesjonspliktig vindkraftverk i samsvar med LNF-formålet.
Behandling: Konsesjonsbehandling hos NVE. Kommunen er høringspart.

Type C framgikk ikke av høringsutkastet og ingen av høringspartene hadde tilsvarende kommentar. I et nært og positivt samarbeid med fylkesmannen og NVE ble allalternativet drøftet igjennom. Som høringspart vil kommunen benytte kommunedelplanen som mal for sin uttalelse.

En tilrår at ”Kommunedelplan vindmøller for Verdal og Levanger” blir vedtatt i revidert utgave, revisjon datert 14.8.07.

De rettelser som framgår av kommentarer til høringsuttalelsene er gjennomført.

Innherred samkommune

Sakspapir

Kommuneplanens arealdel for Innherred samkommune - oppsummering fra orienteringsmøte og folkemøter

Saksbehandler: Åge Isaksen	Arkivref: 2007/549 - /L12
E-post: aage.isaksen@innherred-samkommune.no	
Tlf.: 74048519	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Samkommunestyret	30.08.2007	36/07

Administrasjonssjefens forslag til vedtak:

Saken tas til orientering.

Vedlegg:

- 1 Oppsummering fra orienteringsmøte
- 2 Oppsummering fra folkemøter i Levanger
- 3 Oppsummering fra folkemøter i Verdal

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Planprogram for kommuneplanens arealdel – Innherred samkommune, fastsatt 03.05.2007.

Saksopplysninger:

I forbindelse med oppstart av arbeidet med kommuneplanens arealdel er det den 21. mai 2007 avholdt orienteringsmøte om planutfordringer med regionale myndigheter og en del organisasjoner. Innspill som kom under møte om forhold deltagerne mente var viktig for videre planarbeidet, er oppsummert i vedlegget.

Det er også arrangert åpne folkemøter i begge kommuner. I Levanger ble disse avholdt på Åsen, Skogn, Rådhuset og Ytterøy, og i Verdal på Stiklestad, Vuku, Vinne og Rådhuset. Oppmøte har generelt vært dårlig, med unntak av Ytterøy der det møtte ca 40 -50 personer. Til tross for dårlig oppmøte har vi fått mange nyttige innspill til planarbeidet. Møtedeltagerne ble her utfordret på konkrete spørsmål fra oss, og innspillene er oppsummert i tilknytning til disse.

Innherred samkommune

Sakspapir

Budsjettsituasjonen pr. 30.06.2007

Saksbehandler: Meier Hallan	Arkivref: 2007/7064 - /
E-post: meier.hallan@innherred-samkommune.no	
Tlf.: 74048215	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Samkommunestyret	30.08.2007	37/07

Administrasjonssjefens forslag til vedtak:

1. Samkommunestyret tar rapporten om budsjettsituasjonen pr. 30.06.07 til orientering.
2. Samkommunestyret understreker viktigheten av å tilpasse aktiviteten til de økonomiske rammene som er lagt for samkommunen.

Vedlegg:

1. [Rapport om budsjettsituasjonen pr. 30.06.07](#)

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Det vises til vedlagt rapport om budsjettsituasjonen pr. 30.06.07.

Rapportene fra enhetene konkluderer foreløpig med balanse ved årets slutt.

Vurdering:

De fleste enheter rapporterer om regnskapstall som ligger i underkant av budsjettert andel for 1.halvår. IKT-enheten har kostnader som øker raskt som en følge av den generelle utviklingen i begge morkommuner. IKT som verktøy har, siden ISK ble etablert, hatt en langt raskere utvikling og forbedring enn hva som kan sies å være normalt. Årsakene til det kan være sammensatt av flere faktorer. Eksempel på dette kan være at kommunenes behov og nivå ble avstemt ved starten på ISK-prosjektet, den generelle teknologiske utviklingen i maskin- og programvare, utbygging av (raskere) nettverk osv. Alt dette er med å utvikle kommunene teknologisk og kompetansemessig til å bli enda bedre tjenesteytere på alle felt, og må som sådan sies å være en suksess. Flere enheter har p.t. personellmessige endringer/endringsbehov som følge bl.a. av naturlig avgang. For å få en mest mulig stabil driftssituasjon og et tjenestenivå som forventes, må enhetene gjøre tilpasninger i den grad dette er nødvendig. De enheter som nå er inne i den første forsøksperioden forutsetter at samkommuneforsøket for sine områder videreføres.

Innherred samkommune

Sakspapir

1719/3/1 - Brit Anita Haugan - Deling av eiendommen Gjemble nordre vestre - klagebehandling jordlov

Saksbehandler: Arvid Tverdal	Arkivref: 2007/3821 - /1719/3/1
E-post: arvid.tverdal@innherred-samkommune.no	
Tlf.: 74048278	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Samkommunestyret	30.08.2007	38/07

2. GANGS BEHANDLING – KLAGEBEHANDLING

Administrasjonssjefens forslag til vedtak:

Med hjemmel i Jordlovens § 12, Landbruksdepartementets rundskriv M-4/2003 og M-6/2003 og delegasjonsreglementet i Innherred samkommune opprettholdes avslag gitt i landbrukssjefens delegert sak nr. 25/07 av 10.7.2007 der Brit Anita Haugan gies avslag på søknad om fradeling av en parsell på 1,0 dekar av eiendommen Gjemble n.v., gnr. 3, bnr. 1 på Levangerneset i Levanger kommune. Klage datert 6.8.2007 taes derfor ikke til følge. Vedtaket begrunnes med at fradelinga ikke er forenelig med hensynet til vern av dyrkajord, til kulturlandskapet og plansituasjonen. Det omsøkte arealet ønskes nytt til boligformål.

Saken sendes over til Fylkeslandbruksstyret for endelig avgjørelse i forhold til jordlov.

Nytt vedlegg:

Klage datert 06.08.2007

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Det vises i utgangspunktet til saksopplysningene ved første gangs behandling.

Innen klagefristen har søker sendt klage på landbrukssjefens vedtak i sak 25/07 av 10.7.2007 (klager anfører at vedtaket ble mottatt 18.7.2007). Som grunn for klagen skrives det at:

- det ikke er dyrkamark i det arealet som søkes fradelt, slik at *en fradeling vil ikke føre til vesentlig ulempe for landbruket i området*
- området grenser til annen bebyggelse
- tomte er tiltenkt søkers datter, og at det er tidligere eier, Per Sturla Bamberg som er hennes far
- det er ikke regulerte tomter ledig i umiddelbar nærhet, og det ønskes tomt her fordi søkers dattersønn skal begynne på Nesheim skole

Vurdering:

Det vises i utgangspunktet til vurdering som er gjort ved første gangs behandling, der konklusjonen ble avslag på søknaden.

Når det gjelder de momenter som framføres i klagen vil en kommentere slik:

- det hevdes at det ikke er dyrka jord i arealet som søkes fradelt. Slik tomte er inntegnet viser kartverket at det er en flik dyrkajord innenfor det området som søkes fradelt. Resten er klassifisert som høgbonitet lauvskog/beite
- at området grenser til annen bebyggelse anser ikke landbrukssjefen som noe argument for å tillate fradeling. Slik en ser det vil tomte bli grensende til dyrkajord, lauvskog og privat vei
- en har for så vidt forståelse for at datter av tidligere eier ønsker å bosette seg på eiendommen, men dette er heller ikke noe argument som kan vektlegges ved vurdering i slike saker
- at det ikke finnes regulerte tomter i umiddelbar nærhet er heller ikke noe holdbart argument. Men det omsettes stadig boliger i områdene på Nesset, slik at det skulle være mulig å skaffe bolig innenfor Nesheim skolekrets

Landbrukssjefen kan ikke se at det i klagen framkommer momenter som tilsier at tidligere fattet vedtak skal endres. Signalene fra Landbruks- og matdepartementet er entydige på at vern om dyrka- og dyrkbar jord skal styrkes. Dette går også tydelig fram av høringsuttalelse fra Fylkesmannens landbruksavdeling og Fylkesmannens miljøvernnavdeling, der det fra begge hold anbefales å frarå omsøkte fradeling. Det henvises bla. til at en bør avvete behandling av slike enkeltsaker i påvente av det pågående arbeid med ny kommuneplan og dens arealdel.

1. GANGS BEHANDLING:**LANDBRUKSSJEFENS VEDTAK:**

Med hjemmel i Jordlovens § 12, Landbruksdepartementets rundskriv M-4/2003 og M-6/2003 og delegasjonsreglementet i Innherred samkommune gis med dette Brit Anita Haugan avslag på søknaden om fradeling av en parsell på 1,0 dekar av eiendommen Gjemble n.v., gnr. 3, bnr. 1 på Levangernesset i Levanger kommune. Vedtaket begrunnes med at fradelinga ikke er forenelig med hensynet til vern av dyrkajord, til kulturlandskapet og plansituasjonen. Det omsøkte arealet ønskes nytt til boligformål.

Dette vedtaket kan påklages iht. forvaltningslovens regler. Eventuell klage sendes kommunen innen 3 uker etter mottagelsen av vedtaket. Orientering om klagerett følger vedlagt.

Vedlegg:

1. Kart i m.stokk 1:1000 og 1:5000

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

1. Oversendt fra Plan-, byggesak-, oppmåling- og miljøenheten: Søknad fra Brit Anita Haugan om deling av eiendommen Gjemble n.v., gnr. 3, bnr. 1 på Levangernesset.

Saksopplysninger:

Saka gjelder fradeling av et areal på ca. 1,0 dekar fra eiendommen Gjemble n.v., gnr. 3, bnr. 1 på Levangerneset. Søkeren ønsker fradelt boligtomt til sin datter.

I henhold til de nye gårdskarta fra Skog og landskap har eiendommen Gjemble n.v. følgende arealressurser: 43 dekar fulldyrka jord, 9 dekar skog, 2 dekar anna area og 3 dekar ikke klassifisert. Tomta ligger på nordre side av gårdsvei, ca. 70 m øst for tunet på eiendommen, og det omsøkte areal består av noe dyrka og noe skogareal. Dyrkajorda på eiendommen drives ved bortleie.

Vurdering:

I henhold til jordlovens § 12 kan det gis samtykke til deling dersom samfunnsinteresser av stor vekt taler for det, eller deling er forsvarlig ut fra hensynet til den avkastning som eiendommen kan gi. Det skal videre tas hensyn til om deling kan føre til drifts- eller miljømessige ulemper for landbruket i området, til godkjente planer for arealbruken etter plan- og bygningsloven og hensynet til kulturlandskapet. I dette tilfellet er det ikke samfunnsinteresser av stor vekt som taler for fradeling, dvs. at fradelinga berører ikke en større gruppe personer. Arealet som søkes fradelt er dels dyrkajord, og det er i den senere tid innskjerpet i skriv fra Landbruks- og matdepartementet at kommunene pålegges å være mer restriktive når det gjelder fradeling/nedbygging av dyrkajord. Det vises til brev av 21.2.2006 og 21.12.2006. Det understrekes der bl.a. at det er kommunens arealplaner som skal styre hvilke områder som skal ha boligbygging.

Jordlovens utgangspunkt er at dyrka jord ikke skal tas ut av produksjon: ”Dyrka jord må ikkje brukast til føremål som ikkje tek sikte på jordbruksproduksjon.” (Første setning i § 9.) Riktig nok finnes det unntaksbestemmelser, jfr. § 12, men dette skal være unntaksvis, og det understrekes i flere rundskriv o.l. fra Landbruksdepartementet at dette skal håndheves strengt, jfr. forrige avsnitt.

Det nevnes at det tidligere, i møte i Plan- og utviklingskomiteen i Levanger den 6.12.2006, ble behandlet omdisponering/planforslag for flere områder på Nesset, og der var bl.a. området som denne tomte er en del av med. I dette vedtaket står det bl.a.: ”*Det frarådes at det fremmes planforslag med sikte på boligformål på følgende arealer:--*” Og her nevnes eiendommene som tilhører Anita Haugan, gnr. 6/7, 7/3 og 40 og deler av gnr. 3/1. Det står videre i vedtaket at: ”*Saken vurderes på nytt i forbindelse med rullering av kommunedelplan sentrum*”

Landbruksdepartementets rundskriv M-4/2003 omhandler de momenter som er nevnt ovenfor, og i hvilken grad disse skal vektlegges ved en avgjørelse. Med bakgrunn både i den innskjerping som er gitt fra Landbruks- og matdepartementet, og vedtak i Plan- og utviklingskomiteen i Levanger i møte den 6.12.2006, finner landbrukssjefen å måtte nekte fradelinga som det søkes om.

I følge rundskriv M-6/2003 fra Landbruksdepartementet: ”Bestemmelser om overføring av myndighet og forskrift om saksbehandling mv. i kommunen etter konsesjonsloven, jordloven, odelsloven og skogbruksloven” er avgjørelse i denne saka delegert til kommunen.